

קונטרס

דפי עזר

ללימוד שו"ע עם משנה ברורה לפי סדר הלוח "הלכתא דיומא"

■ מחזור שינה אחת ■

כולל בתוכו:

דפי חזרה

דפי ציורים וטבלאות

דפי סיכום

תזריע תשע"א לפ"ק

יוצא לאור ע"י
מפעל הלכתא דיומא

מחדרך וליכנס בו ליטול את חמץך ואיסור גמור הוא להניח שום חותם או מסגר על החדר או על החמץ ואם עשה כן מתחלה בשעה שמכר אפילו בדיעבד אסור החמץ ומכ"מ אם בתחלה מכר כדין ואח"כ נתן מסגר על החדר או חותם על החמץ אף שאסור לעשות כן מ"מ אין החמץ נאסר בשביל מה שעשה שלא כהוגן אחר המכירה.

באיזה קנין קונה העכו"ם החמץ? באיזה קנינים קונה העכו"ם יש בזה דעות בין הפוסקים ולכתחלה בודאי צריך להקנות בקנין גמור ומוסכם לכו"ע דהיינו בכסף ובמשיכה ביחד ועכ"פ במשיכה בלבד אבל בדיעבד אף אם לא מכר אלא בכסף בלבד או שמכר באחד משאר קנינים ועבר עליו הפסד מותר. ואע"ג דלכתחלה יש למכור בכסף ובמשיכה מ"מ אם החמץ מרובה וא"א למשוך החמץ כולו וכן אם אין החמץ כאן שיכול העכו"ם למושכו אלא הוא בעיר אחרת או בדרך יש לו להקנותו לנכרי בשאר קנינים כגון על ידי רושם או ע"י תקיעת כף או ע"י נתינת פרוטה במקומות שנהגו שכשהלוקח נותן פרוטה למוכר נגמר המקח או במקום שנהגו שמסירת המפתח הוי גמר המקח [מיהו עכ"פ צריך שיאמר הריני מוכר לך חמץ פלוני ופלוני בעד סך כך וכך ולא יאמר הריני מוכר לך המפתח] וכן כל כיוצא בו כל מקום ומקום כפי מנהגו. או יש למכור החמץ ע"י אגב דהיינו שימכור לנכרי קרקע או חדר או ישכיר לו ואגבן יאמר לו קני החמץ שיש לי במקום הקרקע או בכל מקום שהוא והקרקע נקנית לנכרי בכסף עם שטר ובשכירות די בכסף בלבד ואפילו אם אין הנכרי נותן לו כל הכסף רק איזה זהובים סגי ויתנה עמו הישראל שיקנה בזה החדר והחמץ ושאר הכסף יזקוף עליו במלוה ואם הבית שהחמץ שם אינו שלו אלא ששכורה בידו או לא יועיל מכירתו אלא ישכיר לנכרי אותו החדר וישכיר לו סתם להחזיק בו כליו ומטלטליו ולא יאמר לו בהדיא שמשכירו להניח בתוכו חמץ.

קנה חמץ מעכו"ם קודם פסח ולא משך עדיין האם נקרא חמץ ישראל? ישראל שקנה חמץ מהעכו"ם ונתן כסף ולא משך עדיין אע"ג דלכתחלה בודאי יש לו למכור קודם הפסד מ"מ אם לא מכר ועבר עליו הפסד מותר דלרוב הפוסקים אינו קונה אלא במשיכה אבל כשמשך אפילו לא נתן כסף ועבר עליו הפסד יש לאסור אכן אם לפי מנהג הסוחרים לקנות בכסף יש להחמיר גם בדין הראשון. ובדיעבד אם נתקיים התנאי שהחזירו אם מותר פליגי האחרונים.

איזה תנאים מותר להתנות עם העכו"ם במכירת חמץ? רשאי ישראל לומר לאינו יהודי בשעה חמישית או קודם עד שאתה לוקח חמץ במנה קח במאתים שמה אצטרך ואקחנו ממך אחר הפסד ורשאי אפילו להבטיח שיחזור ויקנה ממנו ויתן לו ריוח, אבל לא ימכור לו ולא יתן לו על תנאי בלשון אם דהיינו אם תעשה דבר פלוני בתוך הפסד או לאחר הפסד החמץ נתון לך או מכור לך אבל אם אמר לו הריני נותן לך מעכשיו ע"מ שתעשה דבר פלוני שייך החמץ לעכו"ם תיכף אם יתקיים התנאי לכסוף ואינו אסור רק משום חומרא דחמץ, ואפילו במעכשיו אם התנאי היה שאימתי שיביא מעות יחזירם לו לא חל המכירה והמתנה כלל, וה"ה שאסור לומר לעכו"ם אני מוכר לך החמץ ע"מ שתחזיקנו לעצמך ולא תמכור לאדם אחר חוץ ממני אבל אם אמר לו הריני מוכר לך מכירה גמורה לחלוטין וזכות זה שירתתי לי בו שאם תרצה למכרו לא תמכרו לשום אדם חוץ ממני י"א דזה מותר אפילו לכתחלה.

בדק וביטל ומצא חמץ אחר הפסד או נאנס ולא בדק מה דינו? חמץ שנמצא בבית ישראל אחר הפסד אסור אפילו בהנאה אע"פ שביטלו או הפקירו. ואפילו בדק ג"כ ונמצא חמץ לאחר הפסד ג"כ אסור בהנאה ויש מקילים בבדק וביטל ונמצא אח"כ ועכ"פ בהנאה אין לאסור ובמקום הפסד מרובה יש לסמוך עליהן. מי שהיה בספינה או בדרך ויש אתו חמץ ואין אתו נכרי שיוכל למכור לו ועמד והפקירו בפני עדים אם יוכל אחר הפסד לזכות בו וליהנות ממנו נחלקו האחרונים בדבר ורובם מצדדים לאיסור ומ"מ בהפסד מרובה יש לסמוך ולהתיר שימכרו לעכו"ם או שיחליפנו עמו בדבר אחר, ואם היה בדרך ונזכר שיש לו חמץ בתוך ביתו ולא היה לו למי למכור בע"פ כתיקון ועמד והפקיר בפני עדים החמץ שבתוך ביתו יוכל לסמוך בזה אדעת המקילין ולחזור ולזכות בו אחר הפסד וליהנות ממנו.

חמץ ישראל שעבר עליו הפסד באונס מה דינו? חמץ של ישראל שעבר עליו הפסד אסור בהנאה אפילו הניחו שוגג שלא ידע מאותו חמץ או שידע אלא שהיה אנוס שלא היה יכול לבערו. ישראל שהיה לו קודם פסח ברחיים של נכרי דגן לטחון ונתעבב הדגן ברחיים עד חוה"מ של פסח וכאשר הגיע יום ז' של פסח הלך הנכרי וטחן הדגן של ישראל ועשה מן הקמח לחם ואפה הפת והביא הפת לישראל תיכף אחר הפסד מותר ליקח הדמים בעד הפת שהוא מן הנכרי והנכרי ההוא יאכלנו או ימכרנו לנכרי ויש מחירים אף באכילה. אם הניח ישראל חטים ברחיים ובא עכו"ם ואמר לישראל שלחתי וטחנתי יש כאן הרבה ספיקות להקל ויש מפקקים היכי שדרך אנשי המקום ללנות החטים קודם הטחינה ויחליפנו העכו"ם בחטים אחרים.

היאך מוכרין החמץ לעכו"ם? אם מכר או נתן החמץ לאינו יהודי שמתוך לבית קודם הפסד אע"פ שידוע בו שלא יגע בו כלל אלא ישמרנו לו עד לאחר הפסד ויחזור ויתננו לו מותר ובלבד שיתננו לו מתנה גמורה בלי שום תנאי, וקנין מתנה הוא ע"י הגבהה או משיכה דבר שאי אפשר להגביה או שימכרו לו מכירה גמורה בדבר מועט וטפי עדיף ליה שמוכרו למכירו דבזה מסתמא יחזור הנכרי ויתננו לו לאחר הפסד, אבל מתנה על מנת להחזיר לא מהני, ואפילו ע"י שלוחו או אשתו יכול להקנות החמץ לנכרי אבל לא ע"י עכו"ם וכן אין יכול להקנות לשלוחו של עכו"ם ואפילו היה השליח ג"כ עכו"ם דאין שליחות לעכו"ם בין מעכו"ם לישראל ובין מעכו"ם לעכו"ם, ואם הנכרי אינו רוצה להחזיר לו אסור לתבוע אותו בדיניהם או לכוף אותו בשאר כפיות ואם נתן לו רק מקצת דמים והשאר זקף עליו במלוה ואינו רוצה לשלם לו המותר בודאי מותר לתבוע אותו בדיניהם שישלם לו המגיע או שיתן לו החמץ בתורת תשלומין על חובו.

שאר פרטי דיני מכירה. אסור לישראל אחר לקנות החמץ מן העכו"ם אחר הפסד ואם קנה צריך להחזיר לבעלים הראשונים ואם שילם לעכו"ם יותר מן הראוי לתת באופן כזה אינו צריך להחזיר לו אלא בשיעור שראוי לתת. לישראל מומר אסור למכור והחמץ אסור לאחר הפסד בהנאה ובדיעבד אם מכר לישראל מומר בדבר מועט מפני שהוא מכירו וידוע בו שיחזיר לו אחר הפסד מאחר שטעה וסבר דמומר דינו כעכו"ם יש להתיר לו במקום הפסד מרובה לאמר למומר שיחליף החמץ עם עכו"ם על חמץ אחר או שימכרו ויהיו אותם החליפין או הדמים מותרים. אם ישראל מניח חמצו בחדר של חבירו המוכר את חמצו צריך להודיע לישראל המוכר ויעשהו שליח למכור ואם הניח שלא מדעתו אסור לאחר הפסד. מותר לאדם לומר לנכרי הא לך חמץ זה ותתן לי לאחר פסח חמץ אחר.

האם מותר להקנות לעכו"ם החמץ שנשאר בביתו? אין קפידא בעכו"ם גופא אם הוא דר בביתו או לא אלא עיקר הקפידא שיוציא העכו"ם החמץ מבית ישראל אבל עכו"ם גופא אפילו הוא משרת לישראל ודר בביתו לית לן בה (אם לא שהוא קנוי לו לצמיתות דאז לא מהני שימכור לו) ולא הצריכו להוציא מרשותו אלא כדי שיקנה העכו"ם החמץ במשיכה ואם כבר הוציא העכו"ם החמץ וקנהו במשיכה לביתו או לסימטא כדין מותר לו אח"כ להכניס החמץ לביתו של ישראל ודי במחיצה עשרה בלבד. וי"א דכיון דעיקר החמץ יודע העכו"ם שהוא של ישראל ולא יגע בו אע"פ שקנהו מחזי כחמצו של ישראל אם היה בביתו ואפילו אם יחד לו בביתו וזית בפ"ע או שעשה מחיצה עשרה נמי לא מהני [וכ"ז אינו אלא לכתחלה אבל בדיעבד אין לאסור כלל ואפילו לא יחד לו נמי מקום כל שהיה המכירה כדין] ואם יש לו חמץ הרבה וא"א לו להוציאו מביתו ימכור לו גם החדר והוי כמו שמכר לו חוץ לביתו.

היאך מוכרין החדר שמונה בו החמץ להעכו"ם? קנין החדר הוא בכסף עם שטר [ואם ירא לתת לו שטר שמה יעלה בדעתו להחזיק בחמץ ואיכא הפסד מרובה יש לו להתנות עמו שיקנה בכסף בלבד בלי שטר] וצריך למסור לו המפתח מחדר שמונה בו החמץ כדי שיוכל לנכנס בשעה שירצה וליטול את חמצו שנמכר או ניתן לו או שעכ"פ יאמר לו הישראל בכל עת שתרצה תוכל ליקח המפתח

דיני חמץ שעבר עליו הפסח - סימן תמ"ח - ח"ב

הטעם	לא יעשה - אסור	הטעם	יעשה - מותר	האופן / הדין
דלא סמכא דעתיה דעכו"ם על המכירה (מ"ב י"ב)	אם עשה כן בשעת המכירה החמץ אסור אפילו בדיעבד (מ"ב י"ב)	אף שאסור לעשות כן אין החמץ נאסר בשביל מה שעשה שלא כהוגן אחר המכירה (מ"ב י"ב)	אם נתן החותם או המסגר אחר שמכר מותר החמץ אחר פסח (מ"ב י"ב)	הניח חותם או מסגר על החדר או על החמץ שלא ויכול הנכרי ליטול החמץ
שמא יעבור הנכרי על התנאי ויתבטל המתנה למפרע ועובר על כל ראה (מ"ב ט"ז)	אסור ליתן לו באיזה תנאי (ש"ע ב')	שכיון שאינו שלך אין אתה עובר עליך	מותר ליתן לו במתנה גמורה בקנין הגבחה או משיכה בדבר שא"א להגביה (ש"ע ב' מ"ב ט"ז)	ליתן לעכו"ם במתנה קודם פסח אפילו מכירו ויודע שיחזירו לו אחר פסח
דמוכח דכל המכר והנתינה היה הערמה בעלמא	אם מכר או נתן במתנה אסור לכופו שיחזירו לו (מ"ב ג')	כיון שאינו רוצה לשלם לו המותר ע"כ יחזירו לו החמץ בתורת תשלומין על חובו (מ"ב ג')	מותר אם נתן לעכו"ם מקצת דמים והשאר זקף עליו במלוה (מ"ב ג')	לתבוע העכו"ם להחזירו החמץ בדיניהם או בשאר כפיות
דישראל הראשון סמוך לחזור לקנותו - שהבעלים צריכים לשלם רק הראוי לשלם (מ"ב ג')	אסור לקנות - ואם קנה ושילם לעכו"ם יותר מן הראוי אין הבעלים צריכים להחזיר כל הכסף שנתן (מ"ב ג')	מתקנת גדולים ולא גרע מעני המהפך בחררה שאסור לאחור ליתול (ש"ע צ"א)	אם קנה צריך להחזיר לבעלים הראשונים והבעלים הראשונים יחזירו לו הכסף	לקנות אחר פסח חמץ שמכר ישראל אחר לעכו"ם לפני פסח
דאין שליחות לעכו"ם ואין מכירתו כלום (מ"ב י"ד)	לא ע"י עכו"ם בין לעכו"ם בין לישראל (מ"ב י"ד)	דישראל יש שליחות דלא רבחה התורה שליחות אלא בישראל (מ"ב י"ד)	מותר ע"י שליחו ישראל או אשתו (מ"ב י"ד)	להקנות החמץ להעכו"ם ע"י שליחו או אשתו או עכו"ם
דחמץ אחר הפסח אסור מטעם קנס וגם חמץ ממילא אינו ברשותו בפסח ע"כ בקנין כל דהו סגי לגלות דעתו לאפקה מרשותו (מ"ב י"ז)	בדיעבד אם מכר בכסף או אגב קרקע או קנין חצר או חליפין אינו נאסר החמץ אחר פסח ואפי"ן אחר שעה שש אין צריך לקנותו ולבערו (מ"ב י"ז ש"ע צ"א)	שנוגע באיסור דאורייתא בל יראה ע"כ צריך קנין גמור שמוסכם ככ"ע - דיוצא עכ"פ לרוב פוסקים (מ"ב י"ז)	לכתחילה צריך קנס ומשיכה יחד - ועכ"פ משיכה לבד (מ"ב י"ז)	הקנין למכירת חמץ לעכו"ם לכתחילה
דהסידור ישראל צריכין לזכות להעכו"ם ואין דין זכיה לעכו"ם (מ"ב י"ז)	לא סגי ש"ע"י הקנין יתנו סודרם כמו בישראל (מ"ב י"ז)	שהעכו"ם יזכה החמץ ע"י חליפין (מ"ב י"ז)	צריך להזכיר שיהא הסודר של עכו"ם (מ"ב י"ז)	למכור החמץ בקנין חליפין והיינו סודר למ"ד דנוהג בעכו"ם
מאחר דישראל לא ידע לאקנויי והנכרי לא ידע לקנותו וחצר קונה לעכו"ם רק מודעת (מ"ב י"ח ש"ע צ"א)	אם הניח שם שלא מדעת בעל הבית אסור החמץ אחר פסח (מ"ב י"ח)	לעשותו שליה למוכרו (מ"ב י"ח)	צריך להודיע להמוכר (מ"ב י"ח)	ישראל המניח חמצו בחדר חבירו שמוכר לעכו"ם
דחכמים הצריכו מתנה גמורה משום חומרא דחמץ - דהכניס עצמו בספק בל יראה (מ"ב כ"א ש"ע צ"א)	אסור ע"מ להחזיר חמץ זה - ואפילו דיעבד שנתקיים תנאו יש אוסרים (ש"ע ג' מ"ב כ"א)	שעדיין לא זכה בהחמץ אחר לא נאסר עליו - דנתקיים תנאי (מ"ב י"ח)	ע"מ להחזיר חמץ אחר פסח מותר - ובדיעבד בחמץ זה נחלקו האחרונים (מ"ב י"ח כ"א)	ליתן במתנה החמץ לעכו"ם ע"מ להחזיר
דמתרצה להקנות לו שלא ישאר ברשותו ויהא אסור בהנאה ויעבור בכל יראה (מ"ב י"ט ש"ע צ"א)	אין לחוש לביטול המקח אפילו מכר רק בדבר מועט ויודע בעצמו ששהו יותר (מ"ב י"ט)	שמכירה מתקיים אפילו בדבר מועט - דמסתמא יחזירו לו הנכרי אחר פסח (מ"ב י"ט)	במכירה גמורה מותר למכור אפילו בדבר מועט - ועדיף למכרו לנכרי המכירו (מ"ב י"ט)	למכור החמץ לעכו"ם בדבר מועט
די"א שרק דיעבד וי"א שאינו קנין (ש"ע צ"א)	לכתחילה לא יקנה בקנין שנהגו (ש"ע צ"א)	שנהגו כן בקצת מקומות - וקנין שנהגו הסוחרים חשוב בקנין ע"פ תורה דאגב נקנו בעכו"ם (מ"ב י"ט)	יקנה ע"י רושם על דבר הנקנה או ע"י תקיעת כף או כל קנין שנהגים הסוחרים - או קנין אגב (מ"ב י"ט)	למכור החמץ בשחמצו מרובה וי"א למשכנו או כשאין החמץ כאן למשכו
דלא חשוב קנין בכלל - די"א שרק דיעבד וי"א שאינו קנין (מ"ב י"ט ש"ע צ"א)	לא יאמר כמן שאומרים ההמון הריני מוכר לך המפתח - ולכתחילה לא ימכור בקנין מפתח כלל (מ"ב י"ט ש"ע צ"א)	כיון שנהגו כך חשוב גמר הקנין כפי מנהג הסוחרים חשוב הדיבר בקנין ע"פ דין תורה (מ"ב י"ט)	בדיעבד במקום שנהגו דהוי גמר הקנין ואומרו הריני מוכר חמץ פלוני ופלוני בעד טך כך וכך (מ"ב י"ט)	למכור חמצו במסירת המפתח באופן שא"א בכסף ומשיכה
דכאן הוא בתורת השתעבודות דמיא דקנין שטר וחוקה וקנין סודר דע"י הפרוטה זו משתעבדים זה לזה זה למכור וזה לקנות (ש"ע צ"א)	הקנין הנ"ל אינו בכלל קנין כסף דשם התחלת פרעון והשאר זקוף עליו במלוה (ש"ע צ"א)	כיון שנהגו כך חשוב גמר הקנין כפי מנהג הסוחרים חשוב הדיבר בקנין ע"פ דין תורה (מ"ב י"ט)	בדיעבד במקום שנהגו דהוי גמר הקנין (מ"ב י"ט)	למכור חמצו ע"י שהלוקח נותן פרוטה למוכר לגמר הקנין
דיכול להתנות עם הישראל שיקנה בזה והשאר יזקוף עליו במלוה (מ"ב י"ט)	ואין צריך שהנכרי יתן כל הכסף להקרקע (מ"ב י"ט)	דאגב קונה אפילו אינו צבורים כאן והקרקע קונה לנכרי בכסף עם שטר ושכירות בכסף לבד (מ"ב י"ט)	מותר ע"י שימכור לנכרי קרקע או חדר או ישכיר לו או אם החזיק בקרקע באחד מדרכי קניית הקרקע על דעת להחזיק בה (מ"ב י"ט ש"ע צ"א)	למכור החמץ ע"י אגב קרקע
דאין ימכור דבר שאינו שלו - דאין לו רשות לזה - דאסור להשכיר כדי לחמץ (מ"ב י"ט)	אינו צריך למכור - לא ישכיר לו לזכור בו - ולא יאמר לו שמשכירו להניח בתוכו חמץ (מ"ב י"ט)	שאגב זה יקנה גם החמץ שבאותו בית (מ"ב י"ט)	יכול לשכור אותו חדר סתם להחזיק בו כליו ומטלטלין (מ"ב י"ט)	למכור או לשכור ביתו שיש בו חמץ שאינו שלו רק ששוכרה בידו

דיני חמץ שעבר עליו הפסח - סימן תמ"ח - ח"ג

האופן / הדין	יעשה - מותר	הטעם	לא יעשה - אסור	הטעם
ישראל שקנה חמץ מעכו"ם בכסף	לכתחילה בודאי יש למכרו קודם פסח - ואם לא מכר מותר אחר פסח (מ"ב י"ט)	דלדעת כמה פוסקים כסף קונה בין ישראל לנכרי - דלרוב פוסקים אינו קונה רק במשיכה (מ"ב י"ט)	אסור אחר פסח אם מנהג הסוחרים לקנות בכסף או שגם משך יש לאסור (מ"ב י"ט)	דמנהג הסוחרים חשוב כדון תורה והמשיכה ג"כ חשוב קנין בעכו"ם לכמעט כל הפוסקים (מ"ב י"ט שע"צ נ"ז)
לומר לעכו"ם קודם שנאסר החמץ קח יותר ממה שאתה צריך	מותר אפילו מבטיח להעכו"ם שיחזור ויקנה ממנו אחר פסח ויתן לו ריוח (ש"ע ד' מ"ב כ"ג)	שכל ימי הפסח נמכר להעכו"ם במכירה גמורה (פשוט)	הב"ח הביא שיטות שאוסרים להבטוח העכו"ם שיקנה ממנו החמץ אחר פסח (בי"ח ס"ב)	
למכור או ליתן לעכו"ם החמץ על תנאי	בדיעבד י"א דמותר אם אמר הרינו נתן לך מעכשיו ע"מ שתעשה דבר פלוני ועשה עכו"ם התנאי (מ"ב כ"ד)	דש"יך החמץ לעכו"ם תיכף ודינו כע"מ להחזיר (מ"ב כ"ד)	אסור ועובר בכל יראה אם לא אמר מעכשיו - או שאמר מעכשיו רק התנאי היתה שיחזירו לו כשיבואו מעות (מ"ב כ"ד)	העד שמתקיים התנאי ש"יך לישראל - דלא חל המכירה דכל זמן הרשות בידו לפדותו (מ"ב כ"ד)
למכור לעכו"ם על תנאי שלא ימכור אחר פסח לאחריים	י"א דמותר לכתחילה כשאומר שמוכר במכירה גמורה לחלוטין ומשייר וכות ש"אם ירצה למכרו לא ימכור לשום אדם חוץ ממנו (מ"ב כ"ד)	דאפילו אם יעבור העכו"ם וימכור לא תבטל המכירה של ישראל רק המכירת עכו"ם להאחר תבטל כיון דמכרו על תנאי (מ"ב כ"ד)	יש שחוששין באופן הנ"ל - אסור אם מוכרו על תנאי שאם יעבור העכו"ם וימכור לאחור תבטל המכר (מ"ב כ"ד שע"צ ס"ד)	מאחר ששייר לעצמו זכות בגוף החמץ - דכיון דבלשון תנאי אם יעבור העכו"ם תבטל המכר ונמצא שעובר הישראל על כל יראה (מ"ב כ"ד שע"צ ס"ד)
חמץ שנמצא בבית ישראל אחר הפסח	יש מקילין עכ"פ בהנאה אם בדק וגם ביטלו ויש לסמוך עליהם במקום הפסד מרובה	דמאי הוי לה למעבד הרי עשה הכל כד"ן	אסור אפילו בהנאה אע"פ שביטלו או הפקירו - ויש אוסרים אפילו בדק ג"כ	אפילו שאינו עובר עליו חשו חכמים שלא יניח חמץ ויאמר שהפקירו - דלא חילוק בדבר
מי שהיה בספינה או בדרך ואין אתו נכרי למכור החמץ שבידו והפקירו לפני ערים	י"א דיכול לחזור ולזכות בו ליהנות ממנו ובמקום הפסד מרובה יש להתיר שימכרו לעכו"ם או יחליפנו בדבר אחר (מ"ב כ"ה)	כיון דהפקירו - ולא יתנה מהחמץ עצמו שאינו חשוב אונס במה שלא יביע החמץ	רוב אחרונים מצדדים לאסור לחזור ולהנות ממנו אחר פסח (מ"ב כ"ה)	כיון שהיה בידו לבערו
מי שהיה בדרך ואין אתו נכרי למכור החמץ שיש לו בביתו והפקירו לפני ערים	יש לסמוך על דעת המקילין ולחזור ולקנות בו אחר הפסח (מ"ב כ"ה)	דאין לאסור ולקנסו דעשה כד"ן שהיה מחויב רק להפקירו (מ"ב כ"ה)	אין לאסור מטעם שצריך למכרו או לבערו (מ"ב כ"ה)	כיון שלא היה החמץ בידו לבערו (מ"ב כ"ה)
להאכיל או לזרוק חמץ בפסח לבהמת אחרים או של הפקר	בחמץ שאינו שלו מותר לזרוק למקום הפקר (מחצהש"ק סק"ט)	כיון שאינו נתן לפני בהמה אינו נהנה (מחצהש"ק סק"ט)	אסור להאכיל אפילו בחמץ שאינו שלו משעה ששית ולמעלה או בחמץ שעבר עליו הפסח והחמץ אינו שלו (ש"ע ו' מ"ב כ"ו)	דיש לו הנאה במה שממלא רצונו להשביע לבהמה (מ"ב כ"ח)
ליתן בהמתו לעכו"ם להאכילה בימי הפסח	אם אין ידוע שיאכילה חמץ - או מזמן רב קודם פסח (מ"ב ל"א ל"ב)	דאין לחוש שיאכילה חמץ - דעכו"ם להנאת עצמו מכיון (מ"ב ל"ב באה"ט י"ז)	אם יודע שמואכיל אותה פסולת שעורים שהוא חמץ אבל אין בשורה נאסר בשביל זה (ש"ע ז' מ"ב ל')	דהרי נהנה מחמץ בפסח במה שמפסם בהמתו דאפילו חמץ של עכו"ם אסור בהנאה (מ"ב ל')
ליתן או למכור בהמתו לעכו"ם לימי הפסח כשידוע שיאכילה חמץ	המנהג למכור הבהמה להעכו"ם כד"ן או יקנה לו הבהמה ולא יהיה לו שום עסק עם הבהמה ועכו"ם יאכילה בחמץ שלו (מ"ב ל"ג)	דחשוב שהעכו"ם מאכיל בהמה שלו (מ"ב ל"ג)	אסור ליתן ואפילו שמכרו אסור לומר לעכו"ם שיאכילה חמץ (מ"ב ל"ג)	לומר לעכו"ם שיאכילה חמץ (מ"ב ל"ג)
למכור לעכו"ם הבהמה עם מזונותיה חמץ לפסח	אם רוצה ימכור החמץ לעכו"ם אחר - ומותר לסרסר לנכרי שיכול לקנות חמץ אצל נכרי פלוני (מ"ב ל"ג)	למנוע המחזי כהערמה (מ"ב ל"ג)	יש מחמירין (מ"ב ל"ג)	דמחזי כהערמה שמכר כדי לזון בחמץ (מ"ב ל"ג)
הרוצה ליתן לבהמתו תבואה בפסח כשאינו חמץ גמור	המנהג שמוכר התבואה לנכרי עם הרפת והנכרי מאכילה (מ"ב ל"ג)	שאם לא ימכרנה יצטרך לתת לה מעט מעט ובמקום נגוב ויעמוד עליה בשעה שאוכלת לבער המותר כשלא תחמיץ מהר שלה (מ"ב ל"ג)		
חלב של בהמה בפסח כשאוכלת חמץ אפילו של נכרי	יש מקילין אפילו בו ביום אם אוכלת שחורית וערבית מדברים המותרים (מ"ב ל"ג)	שאמרין שהדבר אהאסור והמותר גרמו	והפרמ"ג אינו מתיר רק החלב שחלבו אחר מעת לעת שאכלה חמץ (מ"ב ל"ג)	שאז אין החלב מאותה אכילה של חמץ

שימכור להעכו"ם התנור על שבוע של פסח שיהיה לגמרי ברשותו ויקצוב עמו מקח עבור זה ויטול ממנו הדמים מתחלה קודם פסח.

תנורו של ישראל ואפה בו עכו"ם האם מותר לקבל מעות ממנו?
ישראל שהיה לו תנור ואפו בו אינו יהודי חמץ בפסח אפילו שלא בידיעת הבעלים אפילו מעות וכ"ש ככרות מאותן שאפו בפסח אסור לקבל בשכרו, ואפילו נותן לו המעות קודם פסח או אחר פסח, ואם קבל כבר המעות מותר ליהנות מהם. ואם נתנו לו איזה ככרות מככרות שאפו בתנורו אסור ליהנות מהם אם דרכן לעולם לתת ככרות והוי ליה חמץ של ישראל שעבר עליו הפסח.

באיזה אופן מותר להשכיר תנורו לעכו"ם בפסח? מותר להשכיר תנורו לנכרי לזמן שאף אם לא יהיה אופה בו הנכרי כלום ג"כ יהיה צריך לפרוע לו ומ"מ לכתחלה צריך לומר לו שיאפה בו מצה דאל"כ כיון שידוע שדרכו לאפות בו חמץ הוי כאילו השכיר לו לאפיית חמץ דאסור, ואם יאפה בו חמץ אין זקוק לו. וכן מותר להשכיר לו בית לדור בו אע"ג שמשכירו סתמא ואע"פ שמכניס בו אחר כך חמץ שרי ואם משכירו בפירוש לשום בו חמץ אסור, ואין לאסור אלא דוקא היכי שהגיע זמן איסורו כגון בפסח או ע"פ אבל קודם אינו אסור אפילו לכתחלה ויש מחמירין בזה אפילו תוך שלשים קודם לפסח.

באיזה אופן מותר לתת לעכו"ם מעות שיקנה עבורו חמץ? מותר לומר לעבד בפסח הילך דינר זה וקנה ואכול אף שמוזנותיו עליו אף ע"פ שידוע שיקנה חמץ ואם הוא מושכר אצלו לשנה לא יאכל בביתו משום חשדא, אבל לא יאמר לו הילך דינר זה וקנה לך חמץ מן החנוני ואכול אפילו אם אין מוזנותיו עליו אבל מותר לומר לו קנה לך חמץ בדינר שלך ואכול, אבל לא יאמר לו צא ואכול ואני פורע ודוקא שא"ל צא ואכול חמץ או עכ"פ שידוע בודאי שיאכל חמץ ויש מתירים גם בזה אא"כ נשא ונתן ביד אפילו לא נתן לו מעות כלל אסור או שהקדים לו דינר ובוה אסור אפילו אינו יודע בודאי שיקנה חמץ, ולדינא עיקר כדעה זו ומ"מ לכתחלה נכון לחוש לסכרא הראשונה בעבדו ושפחתו שמוזנותיהן עליו. והקדים לו דינר לאו דוקא דה"ה אם נתן לו דינר בשעה שנתן החנוני החמץ לעבדו דג"כ אסור ולא אתי בזה למעוטי רק אם פרע לו לאחר זמן, וגם בהקדים לו דינר אינו אסור אא"כ כשאמר לו יהא דינר זה בידך עד שתתן להפועל שלי אבל אם הרשהו להוציאו עכשיו בהוצאה מותר וי"א דאסור בכל גווני. וכן מותר ג"כ לומר לחנוני תן לפועלי חמץ ואני פורע.

תינוק הצריך לאכול חמץ האריך יאכילנו? התינוק שנחנך לו לאכול ולשתות חמץ צריך לישא אותו לבית נכרי ויבקש להנכרי שיאכיל חמץ להתינוק [אך יזהר שלא יקחו בידו] ואם אין הנכרי רוצה ליתן לו כהנא יכול להבטיחו שישלם לו אח"כ אבל לא יתן לו מעות קודם או בשעה שנתנו לו לאכול ואם א"א לו לשאתו לחוץ ובע"כ צריך העכו"ם להביא החמץ לביתו של ישראל ולהאכילו שם יש לו לומר להעכו"ם שיקבץ החמץ הנשאר וישאנו לביתו וכשיצטרך לאכול עוד הפעם יחזור ויביאנו ויאכילנו ואם א"א למצא נכרי על כל פעם ופעם יש להקל שישאיר העכו"ם חמץ בביתו כדי שישפיק לתינוק לכמה פעמים ויאמר בפירוש שאינו רוצה לקנות את החמץ [דאל"ה קני ליה רשותו] ויצוה לקטן שיאכיל לתינוק אבל הוא בעצמו אין לו להאכילו ואם יכול להטמין החמץ במקום שמונה חמצו המכור יטמינו שם וישא התינוק לשם לאכול ואם לא יעשה מחיצה עשרה בפני החמץ ועכ"פ יכפה עליו כלי וכ"כ אם אין התינוק מוסכן לזה דביש סכנה אין צריך לדקדק בכ"ז כדי למהר באכילתו.

האם מותר לקנות חמץ לעכו"ם בפסח? אסור לקנות חמץ לאינו יהודי בפסח אפילו במעותיו של אינו יהודי ואפילו אינו מושך החמץ מרשות המוכר אלא נותן לו דמים בלבד, ומ"מ אם לא כוון לקנותו לעצמו וגם לא קיבל עליו אחריות כלל יש להקל באכילה ובהנאה לאחר הפסח. וכן אסור לומר לעכו"ם בחוזה"מ פסח שיקנה חמץ בשבילו ואפילו לא ימשוך החמץ לתוך ביתו של ישראל ובדיעבד אם קנה ולא משך לרשותו אין לאסור לאחר הפסח. עכו"ם שקונה מעכו"ם תבואה שיש בתוכה קצת חמוצים שרי לישראל להיות סרסור ביניהם. אם היתה בהמת עכו"ם טעונה חמץ מותר לפורקה במקום שיש צער בע"ח כיון דאין הישראל מכויין שיהזיק לו טובה שרי.

האם מותר להאכיל חמץ לבהמתו ע"י עכו"ם? אסור ליתן בהמתו לאינו יהודי בין בחנם בין בשכר להאכילה בימי הפסח אם הוא יודע שמאכיל אותה פסולת שעורים שהוא חמץ אבל אם אין יודע שיאכילה חמץ מותר ליתנה לו. ובדיעבד אם אכלה חמץ בפסח אין לאסור בשרה בשביל זה. ואותן שמעמידין בהמתן אצל נכרי זמן רב קודם פסח ושהנכרי יזין אותן משלו ואין מתנין בפירוש על חמץ ובתוך המשך חל פסח מותר אף שנודע לו שמאכילה חמץ.

באיזה אופן מותר למכור הבהמה והחמץ לעכו"ם? אם א"א לו באופן אחר המנהג למכור הבהמה לנכרי כדין והבהמה תהיה אצל הנכרי בפסח או יקנה לו הבהמה עם הרפת והנכרי יאכילה ולא יהיה לו שום עסק עמהם בפסח ובלבד שלא יאמר לו שיאכילה חמץ וכ"ז ביש לו לנכרי מוזנות משלו אבל אם אין לו מוזנות והישראל מוכר לו ביחד עם בהמתו גם מוזנותיה שהם חמץ יש מחמירין ויעשה באופן זה שימכור המוזנות לנכרי אחר ומותר לסרסר לנכרי הקונה בהמותיו שיוכל לקנות מאל"ץ אצל נכרי פלוני. והמנהג שאפילו אם אין מאכילה חמץ גמור ורק שרוצה ליתן לבהמתו תבואה בפסח שמוכרה ג"כ לנכרי עם הרפת והנכרי מאכילה דאם לא ימכרנה יצטרך ליתן לה מעט מעט ובמקום נגוב ויעמוד עליה בשעה שאוכלת לבער המותר כדי שלא תחמץ מהירר שלה. ולענין חלב של בהמה שאוכלת חמץ אפילו היא של נכרי יש מתירין החלב שחלבו אחר מעל"ע שאכלה חמץ ויש מקילין אפילו בו ביום אם אוכלת שחרית וערבית מדברים המותרים.

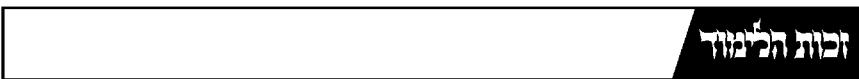
חמץ שנמצא בחנות שהבעלים או הפועלים הם יהודים מה דינו? חנות של ישראל ומלאי של ישראל ופועלים הנכנסים לשם אינם יהודי והיה הסחורה פת ויין וכה"ג חמץ שנמצא שם אחר הפסח אסור בהנאה ודוקא שמצא תיכף אחר הפסח בענין שאין לתלות שהחמץ של עכשיו. חנות של אינו יהודי ומלאי של אינו יהודי ופועלים הנכנסים לשם ישראל חמץ שנמצא שם מותר אפילו באכילה אפילו אם היה החנות סגור כל ימי הפסח. חמץ שנמצא אחר הפסח ולא ידעין אם של עכו"ם הוא או של ישראל הוא י"א דמותר בהנאה ואסור באכילה וי"א דגם באכילה מותר כשאר ספיקא דרבנן ואם באותו מקום רוב ישראל מצויים אסור בהנאה, וכ"ז כשנמצא מיד אחר הפסח או שהפת ישן שא"א לומר שנאפה אחר הפסח אבל אם אפשר לתלות שנפל אחר הפסח מותר אפילו באכילה בכל ענין.

הלוה חמץ קודם הפסח האם צריכין לשלם לו והאם מותר לו לקבלו? ישראל שלוה ככר מחבירו קודם הפסח אפילו בע"פ סמוך לזמן הביעור צריך לפרועו אחר הפסח ויש בו משום גזל אם אינו פורעו. ואפילו אם עבר ישראל הלוה והשהה החמץ עד לאחר פסח ונאסר מ"מ צריך לשלם ואין זה חליפי חמץ. ישראל שהלוה חמץ לעכו"ם לפני הפסח וישלם לו חמץ כיוצא בו לאחר הפסח מותר ואם מחזיר לו אותו חמץ אסור.

המקבל מעכו"ם תשלומין חמץ לכל שבוע מה יעשה בשבוע של פסח? ישראל שמקבל מאינו יהודי ברבית ככרות בכל שבוע יאמר לו קודם פסח שיתן לו בשבוע של פסח קמח או מעות או שיתן לו ככרות שיאפה אחר הפסח וכיון שהתנה עמו כך אף ע"פ שאחר הפסח נותן לו ככרות חמץ שרי אף אותן שהכין עבורו בפסח, וכ"ז לכתחלה אבל בדיעבד אפילו אם לא התנה כלל נמי שרי לו לקבל הככרות אחר הפסח בשביל שבוע של פסח ואע"ג דיחדם לו לישראל בפסח.

ישראל ועכו"ם שהם שותפים בתנור מה יעשו בפסח? ישראל ואינו יהודי שיש להם תנור בשותפות אומר לאינו יהודי קודם הפסח טול אתה של פסח ואני אטול אח"כ ואם לא אמר אסור לקבל אחר פסח עבור חלקו אפילו מעות. ודוקא כשאומר לו ואני אטול אח"כ דמים נגד הככר שנטלת או שאומר לו טול אתה שבוע זו של פסח את התנור בין יהיה בו בין לא יהיה בו ואני אטול שבוע שלפניה או שאח"כ מה שיודמן לי דזה מותר אבל כשאומר לו טול אתה הככרות מה שיהיה בפסח ואני אטול כסכום זה אחר כך הרי נהנה הוא מחמצו שבפסח ואסור ויש שאוסרין אפילו כשאומר לו ואני אטול אחר כך דמים נגד הככרות שנטלתה ונכון למעשה לנהוג

עכו"ם שאינו עבדו בא לעשות מלאכה בביתו בפסח והביא עמו חמץ לאכול האם רשאי להניחו? **הגב בענינו**

כל הזכויות שמורות
אוסף הלכות מיל ירוש
© מהדורת תשס"ג
ללימוד שלחן ערוך א"ח
עם משנה בחדרה

לבנים האם דינם ככלי חרס? לבנים הנשרפין בכבשן יש עליהם דין כלי חרס ואם נשפך עליהם דבר רותח של חמץ אין לו תקנה אלא בליבון כדינו [ומ"מ הליבון מהני להם אפילו תוך תנורים שלגון] אבל לבנים שנתיבשו רק בחמה יש להם דין כלי אדמה ומהני להם הגעלה ואם נאפה ונצלה עליהם הרי תשמישן ע"י האור וצריכין ליבון.

סכינים היאך מגעילן? סכינים בין גדולים ובין קטנים אף אם נשתמש בהם חמץ בחמין כל השנה מגעילן בכלי ראשון ומותרין ומ"מ מי שאפשר לו מצוה מן המוכרח שיקנה חדשים לפסח. וסכינים הבלועים משאר איסורים אף דלכתחלה צריך ללבנם מ"מ כדיעבד אם הגעיל והשתמש בהם בחמין אינו אסור. וסכינים הבלועים מבשר לחלב די בהגעלה אך העולם נהגו איסור כזה והיכא להגעיל לצורך פסח מותר להחליף מבשר לחלב או איפכא. וכלי ראשון נקרא שהרתיחו בו מים על האש אפילו אינו עתה על האש רק שעודנו רותח ויהיו המים מעלין רתיחה ויהיה ההגעלה ע"י שיתחוב בו הסכין אבל לא שיהיה ע"י שיתן אבן מלוכין על הסכין ויתן עליו רותחין.

חלודה האם היא מפסקת להגעלה? קודם ההגעלה צריך לשופם יפה במשחות או ברחיים להעביר כל חלודה שבהם קודם הכשרם וכי"ז בחלודה שיש בזה קצת ממשות שכשגורדין אותה משם יש שם כמה עפרורין אבל אם אין בחלודה ממשות כלל רק מראה בלבד אין קפידא, וכן הדין באותן כתמים הנעשים בכלי ברזל שאין מעכבין את ההגעלה, הילכך אם יש בו גומות ואינו יכול לנקותו יפה אין מועיל לו הגעלה לבד וצריך ליבון במקום הגומות שיניח גחלים בווערות על המקום ההוא ובליוכו"צ להעביר החלודה, ויעשה זה קודם הגעלה ואם לא עשה כן מקודם יעשה זה אחר הגעלה.

לאיזה סכינים לא מיהנא הגעלה? סכין שהקתא שלו מחובר במסמרים קטנים אין מועיל לו הגעלה ואצ"ל אם גוף הבית יד נעשה משני חלקים מדובקין ויש ריוח מעט ביניהם להכניס לשם הסכין שע"פ הרוב א"א לנקר שם היטב. וכן לפעמים יש פגם בין להב לקתא וא"א לנקות היטב זה המקום אם לא שיסיר הקתא מהלהב וכן אם יד הסכין דבוקה בבית יד ע"י דבק אין מועיל הגעלה וכן אם הבית יד עשויה מקרן ג"כ אין הגעלה מועלת וצריך ליבון. והנדן של סכינים אין לה תקנה בהגעלה ואסור להכניס בה הסכין בפסח אם לא שיפתח התפירות וינקר היטב ואז אפילו הגעלה א"צ. כלי שפיו צר ויש שם חלודה שא"א להסירה לא מהני לה הגעלה. כל מקום שצריך הגעלה לא מהני לקלפו בכלי אומנות.

כלים שתשמישן ע"י האור צריכים הגעלה או ליבון? כלים שמשתמשים בהם על ידי האור בלי מים כגון שפוד ואסכלא שצולין עליו מוליית"א של חמץ [ואע"פ שאסכלא כשצולין ע"ג טשין אותה באליה או מושחין פניה בשומן אין רטיבות מעט זה מצילה מהיות האש שולט בה לגמרין צריכים ליבון והליבון הוא עד שיהיו ניצוצות ניתזין מהם או עד שתסור קליפתו העליונה אבל אם ידוע לו שלא צלו עליו חמץ רק שצלו עליו בשר עם מלח שלא נבדק מחמץ בזה די בהגעלה ואפילו לכתחלה. ויש מקילין אם נתלבן כל כך שאם ישימו עליו קש מצד חוץ ישרף הקש מכח הליבון. ונוהגין כסברא ראשונה בכל דבר שדינו בליבון ואפילו כדיעבד יש לאסור אם נשתמשו בו בפסח בעוד שלא ליבנו אותו כ"כ או ע"י הגעלה אכן במקום הפסד מרובה או מניעת שמחת יו"ט והוא אינו ב"י מעת שנשתמשו בו החמץ יש לסמוך כדיעבד דדי כמה שהכשירו בהגעלה או בליבון קל, אבל דבר שדינו בהגעלה רק שיש בו סדקים או שמחמירין ללבנו סגי בליבון קל כזה. חצובה צריך ליבון לכתחלה ודי לזה בליבון קל וכדיעבד אף אם נשתמש עליו בלי ליבון כלל ג"כ אין לאסור.

האם מותר להנות מכלי שיש בו בליעת חמץ? אסור להשכיר כלי לאינו יהודי בפסח כדי שישכר בו חמץ, וכן להשכיר לו חמור להביא עליו חמץ ודוקא שהשכיר בפירושו להביא עליו חמץ אבל אם השכיר סתם לזמן והביא עליו חמץ מותר. והמנהג להחם חמין בכלי חמץ ולרחוץ בהן או לחוף בו הראש וכן שאר צרכי הנאה בכלי חמץ, ודוקא בכלי המיוחד לרחיצה ולכביסה שאין דרך להשתמש בו לאכילה אבל בכלי שדרך לפעמים להשתמש בו לאכילה ושתיה צריך להצניע במקום צנוע ואין להשתמש בו אפילו לרחיצה וכביסה ומ"מ דרך ארעי אין להחמיר גם בזה. ולמכור לנכרי בפסח כלים המוציאים יש מתירים [אם לא שהעכו"ם נותן לו יותר בשביל שהוא בלוע וישנה] ויש אוסרים בזה.

מחזיק ארענדע מה יעשה עם שכר החמץ שהגויים משלמים בפסח? ישראל מחזיק ארענדע משר ויש שם בית שעושין שכר וכל מי שצריך לעשות שכר עושה בבית הנ"ל וישראל נוטל השכירות אסור להניח לנכרים לעשות שכר בפסח וימכור הזכות שיש לו במאלץ הויז לא"י או ישכיר על איזה שבועות כדי שיהיו ימי הפסח בהבלעה ושרי ואם לא חכר מן השר גוף המאלץ הויז רק חכר ממנו שכר המדות די שיצוה להעושים שכר שלא יפרישו המדות בפסח רק יכתבו בפנקסם לו שטחנו בפסח ואחר הפסח יגבה מהם.

כלים של חמץ האם מותר להחזיקם בביתו בפסח? קדירות של חרס שנשתמש בהם חמץ כל השנה וה"ה קערות שתשמישן ע"י עירוי וכלי שני וה"ה שאר כלים שאינם של חרס אם אינו רוצה להגעילן או ללבושן, משפשפן היטב כענין שלא יהא חמץ ניכר בהם ואם לא שפשפן קודם פסח משפשפן תוך הפסח או לאחר פסח, ואפילו נשתמש בהם חמץ תוך הפסח די כדיעבד בשפשוף היטב ומותר להשהותן עד אחר הפסח ויש מפקפקים אם בישראל בהם בשביעי של פסח בא"י או בח' של פסח לדיין בחו"ל בעוד שהכלי בן יומו שלא להשתמש בו. ומותר להשהותן לאחר הפסח להשתמש בהם בין במינו בין שלא במינו ומצניען בפסח במקום צנוע שאינו רגיל לילך שם וטוב לסוגרם בחדר ולהצניע המפתח, ויש נוהגין לסדר כלי ברזל של חמץ בתוך הבית בגובה הכותל במקום שאין יד אדם מגעת לשם ואין למחות בידם ומכ"ש באותן שרוב תשמישן בכלי שני או בצונן כגון קנקנים אין לחוש ומ"מ המחמיר בזה תבוא עליו ברכה.

האם מועיל היסק לכ"ח שיוכל להשתמש בהם בפסח? אבל היסק שייסיקם באש אינו מועיל להם ולא לשום כלי חרס שנשתמש בהם חמין אפילו שלא ע"י האור אלא שעירה לתוכה רותחין ויש אוסרים אפילו בכלי שני ולכתחלה יש להחמיר דאין להתיר אף כשידוע שלא נשתמש בו חמץ רק בכלי שני ולכן בכלי מתכות צריך הגעלה ובכלי חרס א"א להשתמש בו בפסח אמנם כדיעבד אם נשתמש בלא הגעלה בכלי שאין משתמשין בו רק בכלי שני יש להקל אף בכלי חרס במקום הפסד מרובה ומניעת שמחת יו"ט אם הוא אינו בן יומו. ואפילו אם ימלאו גחלים לא מהני דלמא חיים עלייהו משא"כ תנורים אפילו של כלי חרס [אפילו אותן שמטלטלין אותן] מועיל היסק אך צריך לזוהר שייסיקנו יפה עד שיתלבן. כל כלי הצריך לבון או הגעלה אסור להשתמש בו אפילו צונן בלא הכשר אפילו הדיחו ושפשף היטב וה"ה בשאר איסורים וע"כ יש להחמיר אפילו בע"פ אחר הצות ודרך עראי מותר להשתמש בו אם הדיחו ושפשף תחלה.

כלים שקנה מן הגוי מה דינו לפסח? כלים חדשים שקונין מהשוק אפילו כלי חרס אין צריך לספק בהם שמא נשתמשו בו וא"צ אלא טבילה בכלי מתכות אבל כאשר נקנים מן הנכרי בביתו ואינו מכיר בהן ודאי שהם חדשים אם הם כלי מתכות צריך מספק להגעילן או ללבושן כפי תשמישן [מלבד מה שצריך לטבולן] ואם הם כלי חרס צריך שבירה מספק.

האם מותר לקנות בחנותי הגויים כלים לפסח במקום שיש אפשרות שכבר קנו אותם גוים וחזרום והביאום להחנות?

הגב
בענינו...

Sponsored By: DollarPhone

זכות תלמוד

כל הזכויות שמורות
אוסף מחנכים מלידות
© מהדורת תשס"ג

דפי ציוורים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן תנ סעיף ז

עד סימן תנא סעיף ה

כ"ג אדר

#1

■ מחזור שינה אחת ■

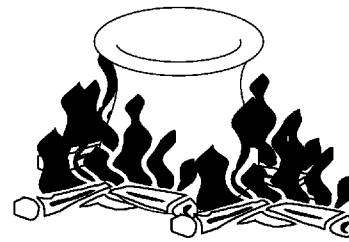
1 800 466-7593

www.HilchusDiyoma.org

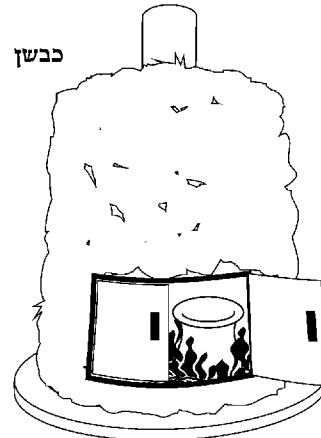
כל הזכויות שמורות

ואסתר לזעתיקום בלי ושות'

מהגותל המפעל

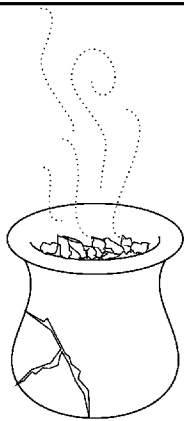

סימן תנ"א - שו"ע סעיף א'
אבל היסק שיסיקם באש אינו מועיל להם
ולא לשום כלי חרס שנשתמש בהם חמין

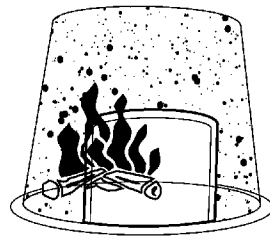
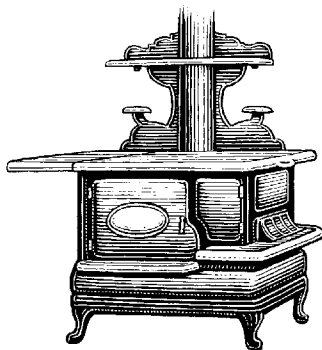
כבשן

שו"ע סעיף א'
ומיהו אם החזירן לכבשן שמצרפין
בו כלי חרס חדשים, מותר דכיון
שמכניסין להסק גדול כזה ודאי לא
חייס עלייהו דילמא פקעי,

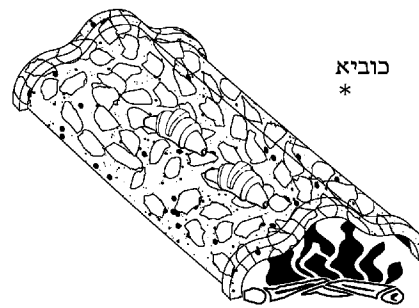
שו"ע סעיף א'
ואפילו אם ימלאו גחלים,
דחיישינן דדלמא חייס עלייהו
שמא פקעי (פי' שמא יתבקעו)
ולא עביד להו הסקה מעליא.

מ"ב ס"ק י"ג
שאין דרכן להסיק בפנים
אלא בחוץ

מ"ב ס"ק י"ג
משא"כ תנורים אפלו של כלי
חרס אפילו אותן שמטלטלין
אותם שדרכן תמיד להסיק
בפנים לא חיישינן דלמא פקעי
ומועיל הסקה

שו"ע סעיף א'
אבל לתנורים שלנו לא.
מ"ב ס"ק י"ד
דחיישינן דלמא חייס עלה
ולא ישהה שם הרבה

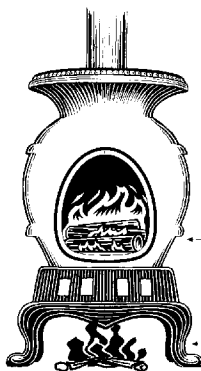
כוביא *

שו"ע סימן תנ"א סעיף ב'
כוביא, שהוא כלי שעושיין
מלבנים ועפר ואופים ומטגנין בו,

*

עין רש"י שבת קכ"ה ע"א ד"ה כדאמר' מעקרא, ז"ל:
כגון מעשה טפא - רעפים שקורין טובליש (רעפים),
שמסיקין אותם ואופין בהן... אין להן תוך להסיקם
מבפנים אלא מבחוץ כרעפים ומטגנין בו,
וע"ע במ"ב ס"י תס"א ס"ק ו' ח"ל:

בין כוביא. היינו טפא הנ"ל. (ע"ש בשו"ע סעיף ב' שכתב
טפא (פרוש אחד מן הרעפין שמכסין בהם הגג, קופ"י
בלע"ז) של חרס חדשה וכו' אבל צריך להסיק בין תנור בין
כוביא וכו', וע"ז ב' המ"ב דכוביא וטפא היינו הך.

תנור קטן
פידלוי"א

הסיקו בפנים

הסיקו מבחוץ

שו"ע סימן תנ"א סעיף ב'
וכן תנור קטן שקורין פידלוי"א הסיקו מבחוץ אסור לאפות
בו בפסח, -- ואם מלאו גחלים מבפנים, שרי.

מ"ב ס"ק י"ז
הסיקו מבחוץ ואסור וכו' כצ"ל.
ר"ל דמחמת שהסיקו מבחוץ לא מזהני ההיסק להוציא הבלוע:

לומד נכבד! - הננו בוח להבהיר שהציורים
אלו נעשו כפי הבנתנו בדברי המשנה
ברורה, - ואם דעת הלומד נוטה אחרת
ורואה איזה שגיאה בהציורים, - או שיש לו
איזה הארה או הערה, נא שיואיל בטובו
להודיענו מזה, ולזכות את הרבים,
הגהות אלו יתקבלו אך ורק ע"י הפעק"ס
אם ברעת הקורא שצריכין לעשות ציור על
איזה דבר במקום שלא עשינו ציור, נא
להודיענו גם מזה, ואם ביכלתו לשלוח גם
הציור שחושב שצריך להיות שם, - ואיזה
במהדורא הבא יוצג על מקומו, ויוקף
לזכותו.

ציורים אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה
הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על
הלומד בשעת לימודו להבין דברי המשנה
ברורה, ולהלכה למעשה צריכין לעיין בפנים
המשנה ברורה,

בכל הכבוד, הנהלת המפעל

דפי ציונים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן תג סעיף ז

עד סימן תנא סעיף ה

כ"ג אדר

#2

■ מחזור שנה אחת ■

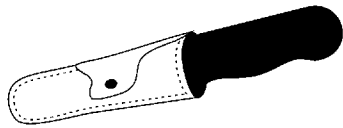
1 800 466-7593

www.HilchusByoma.org

כל הזכויות שמורות

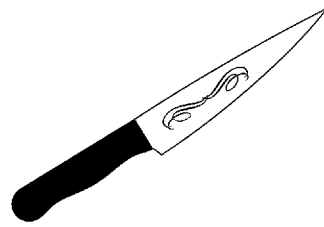
ואסור להעתיקם בלי רשות

© מהגות המפיל

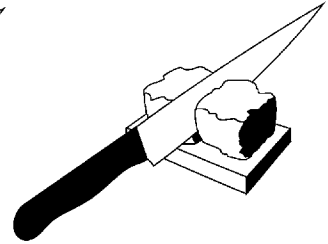
הגה: והנזן של סכינים אין לה תקנה בהגעלה ואסור להכניס בה הסכין בפסח

מ"ב ס"ק כ"ו לפי שא"א לנקרו היטב מבפנים אם לא שיפתח התפירות וינקר היטב ואז אפילו הגעלה א"צ.

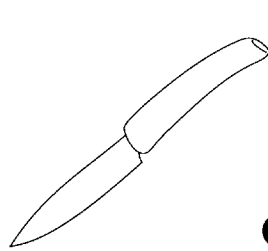

שו"ע סימן תנ"א סעיף ג' סכינים

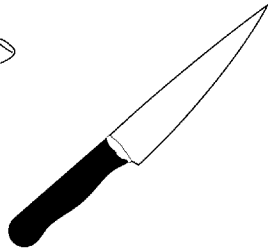
וקודם ההגעלה צריך לשופם יפה במשחות או ברחיים להעביר כל הלודה שבהם קודם הכשרם.

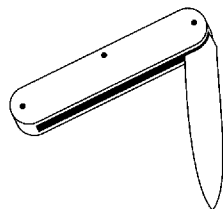
הילכך אם יש בו גומות ואינו יכול לנקותו יפה, - ...וצריך ליבון במקום הגומות.

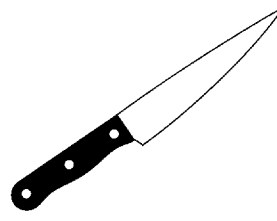
וכן אם הבית יד עשויה מקרן ג"כ אין הגעלה מועלת שהקרן מתקלקל במים רותחין ויש לחוש שמיא יחוס עליו

וכן לפעמים יש פגם בין להב לקתא וא"א לנקות היטב זה המקום אם לא שסיר הקתא מהלהב

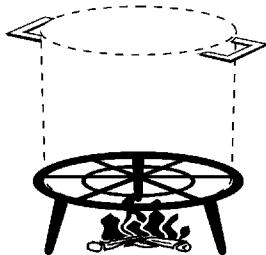

ואצ"ל אם גוף הבית יד נעשה משני חלקים מדובקין ויש ריוח מעט ביניהם להכניס לשם הסכין שע"פ הרוב א"א לנקר שם היטב.

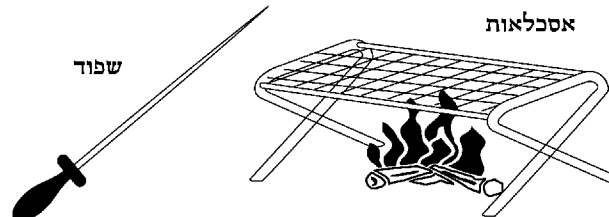
מ"ב ס"ק ג'

דהסכין שהקתא שלו מחובר במסמרים קטנים אין מועיל לו הגעלה כי יש גומות הרבה במקום המסמרים

שו"ע סעיף ד' חצובה צריך ליבון (מהרי"ל).

מ"ב ס"ק ל"ד הוא כלי שיש לה ג' רגלים ומעמידין עליה קדרה או מחבת בתנור על האור כל השנה ואם רוצה להשתמש בה בפסח צריך ללבנה באור

אסכלאות

שפור

שו"ע סימן תנ"א סעיף ד' כלים שמשתמשים בהם על ידי האור כגון שפודים ואסכלאות וכיוצא בהם, צריכים ליבון

כלי חרס שנאסר

לבנים		כלי חרס שנאסר						הכלי ההכשר
שנתיבשו בחמה	הנשרפים בכבשן	כוביא	תנורים	ע"ו כלו שלושי	ע"ו כלו שני	ע"ו עירווי	ע"ו כלו ראשון	
●	●	●	●	●	●	●	●	היסק מבחויץ
●	✓	✓	✓	●	●	●	●	היסק מבפנים ע"ו גחלים
●	✓	✓	✓	לרמ"א	לרמ"א	✓	✓	היסק בכבשן
●	✓	✓	✓	●	●	●	●	היסק בתנור
✓	●	●	●	להמחבר	להמחבר	●	●	הגעלה
●	●	●	●	להמ"ב מותר בהפ"מ אפי' בן יומו	להמ"ב מותר בהפ"מ ואינו בן יומו	●	●	בדיעבר

הכלי חדש או שהגעילו הכלי קודם ששמו הטלאי אין צריך להסירו בשעת הגעלה ודוקא שהוא מדובק יפה שאין לחוש שמה יש שם קצת חמץ בעין דאלו יש סדיקים סביב הטלאי ויש לחוש לחמץ בעין צריך ליבון דוקא או שינקר שם היטב ואם לא עשה כן אף בדיעבד אסור. ואם קדמה בליעת האיסור לטלאי צריך להסיר הטלאי קודם הגעלה ואף דמדובק בחזק חיישינן שמה נשאר מעט חמץ בעין על הכלי קודם שנתנו עליו הטלאי ולבעין אינו מועיל הגעלה ויש חוששין בזה גם לבליעת האיסור שנבלע בכלי מקודם ואין יוצא הפליטה לגמרי דרך הטלאי שהוא מפסיק וחיישינן שיפלוט בתבשיל בפסח, או ישם גחלים על מקום הטלאי עד שישרף גוף האיסור אם ישנו ואחר כך מגעיל כל הכלי ולהטעם משום חמץ בעין די בליבון קל שהקש נשרף מבחוץ ולטעם השני צריך ליבון חמור שירכה גחלים על אותו מקום הטלאי עד שיהיו ניצוצות ניתוין הימנו שאז בודאי ישרף איסור הבלוע בתוך הכלי, ובאינו בן יומו יש לסמוך להקל בזה.

כלי שנצרך ע"י אש האם צריך הגעלה? וכ"כ בטלאי שהוא כעין טס ומדובק לכלי ע"י מסמרים אבל בטלאי שנדבק ע"י האש שמטיפין עליהם ברזל שניתך באש הרי הם נכשרים בהגעלה וא"צ להניח גחלים על הטלאי אף אם קדמה בליעת האיסור בכלי שע"י חום הברזל נשרף כל ממשות האיסור שתחתיו אם ישנו שם וגם הבלוע שמעבר לטלאי נפלט ע"י הגעלה כיון שנדבק ע"י חום האש נעשה ככלי אחד ממש. וכלים ישנים שתשמישן בכלי ראשון שחיפן בבדיל מעיקר הדין היה אפשר להתייך בלא הגעלה מכח התכת האש אלא לפי שהאומנים לפעמים עושין במהירות הציפוי ואינו עולה בכל הכלי יש להתמיר תמיד ולהצריכם הגעלה ומ"מ בדיעבד אם נשתמש בהם בלא הגעלה אין לאסור התבשיל ובפרט כשהכלי אינו בן יומו. ואם האומן שציפהו הוא עכו"ם ראוי להטביל בלא ברכה. ורשם שעושים האומנים בתוך כלים מותר להגעילן מאחר שנעשה מחדש וינקרם היטב ולפי שמצוי שם הרבה אותיות וקשה לנקרן היטב מוטב לשום שם על אותו המקום גחלים שאם יש שם משהו חמץ ישרף.

כסוי קדרה האם צריכה והאם מהני לה הגעלה? כסוי של ברזל שמכסים בו הקדירה צריך הגעלה בכלי ראשון ולא מהני עירוי כיון שמוזע בכל שנה מחום הקדירה [והכסוי שאופין עליו בצק צריך ליבון] ואם נתנהו בפסח על הקדירה בלא הגעלה אפילו אם הכיסוי הודח היטב אסור כל התבשיל והקדרה משום זיעת חמץ הבלועה בתוכו, ואם נתנהו בע"פ אחר שש שעות או אם יש ס' בתבשיל נגד כל הכיסוי מותר וכן אם הכיסוי אינו בן יומו מעת שכיסו בו קדרת חמץ מותר בשעת הדחק משא"כ בפסח אפילו אם הוא אינו בן יומו אסור. ואם נזכר מיד והסירו מן הקדרה וראה שהוא יבש עריין שלא התחיל להזיע מחום התבשיל שבקדרה התבשיל מותר כאכילה וגם הקדרה מותרת אף ששניהם רותחים ונגע אחד בחבירו אבל אם שהה הכיסוי מעט על הקדרה כענין שיש לחוש שמה כבר התחיל צד הפנימי של הכיסוי להזיע עד שהיה יד סולדת בויעה זו הרי התבשיל והקדירה אסורין.

מדוכה האם צריכה והאם מהני לה הגעלה? מדוכה בין של עץ בין של אבן ומתכות והיו רגילין לרוך בתוכו שומים ודברים חריפים עם פירווי לחם מותרת בהגעלה ואם היא גדולה שאינו יכול להכניסה בירה משים בה מים רותחים ומכניס בתוכה אבן רותחת ועולה הרתיחה בכל שפתה דכל כהאי גוונא הוי הגעלה דכלי ראשון, ובקטנה שאפשר להכניסה לתוך יורה אין להקל להגעילה באופן כזה. ויש מחמירין ללבן המדוכה אך בלבון כל דהו דהיינו שישרוף עליו קש מבחוץ סגי. ונוהגין ללבנו לכתחלה מיהו סגי ליה בהגעלה אם אין בו גומות, ואם המדוכה של עץ יש לקלפו בכלי אומנות ולהגעילו אחר כך. ודוקא לענין חמץ בפסח משא"כ בשאר ימות השנה במדוכה של איסור אין חשש רק משמנוגית של איסור ואין דרך לרוך השמנוגית עם דברים חריפים וסגי בהגעלה לכ"ע.

מדוכות והאק מעסער שלנו מה דינים? מדוכות קטנות שלנו שלעולם אין דכין בהם חמץ רק כרכום ונגעלעין או בריחיים של פלפלין שלנו די בהגעלה לכתחלה אפילו בשל מתכות ומ"מ הגעלה צריכה ומצוה מן המוכתר להגעיל ולרוך הכל קודם יו"ט. ובדיעבד אפילו אם לא הגעיל כלל ורכו בתוכו תבלין ביו"ט ונתנו בתוך התבשיל מותר התבשיל ובפרט אם הוא אינו בן יומו אין להחמיר בדיעבד. וכ"כ במדוכה שיש בה רק חשש מבליעת מעט חמץ אבל בהאק מעסער שידוע שחותכין הבעלים בסכין של חמץ ומניחים אותו בכשר ומחתכין בהאק מעסער הבשר דק דק אף בדיעבד אסור, וכפי שנוהגין שנותנין גם חתיכת פת חטים עם הבעלים וחותכין הכל יחד דק דק א"כ הוי בלוע מחמץ ממש ביחד עם חריפות הבעלים בודאי אין להקל בזה. יש לזהר שלא לחתוך זנגוויל רק בסכין חדש ואותן שאינן זחירין בזה יוצא קלקול מזה שחותכין זנגוויל [שהוא דבר חריף] בסכין של כשר ודכין אותו במדוכה ונמצא המדוכה בלוע מבשר ואח"כ דכין בתוכו בשמים ואוכלים בחלב.

כאיזה רתיחה מגעילין כלים? כלים שנשתמש בהם בחמין כפי תשמישן הכשרן אם תשמישן בכלי ראשון כגון כף שמגיטין בו בקדירה צריך להכשירן בכלי ראשון ואם תשמישן בכלי שני הכשרן בכלי שני י"א דדבר שתשמישו בכלי ראשון על האש הכשרו ג"כ בכלי ראשון העומד אצל האש דוקא והכף הזה שמגיטין בו הקדירה בעודו על האש צריך להגעיל ג"כ באופן זה, וכלי שתשמישן בו בעירוי שמערה מכלי ראשון ואפילו כלי חדשה שלא נשתמשו בה מעולם רק פ"א נשפך עליה עירוי של חמץ מכלי ראשון אפילו בדיעבד לא מהני בהכשר דכלי שני אלא צריך לערות עליו מכלי ראשון וצריך ליזהר שלא יפסיק הקילוח. ועירוי לא מהני אלא בזה שתשמישו ג"כ היה ע"י עירוי אבל כלי שתשמישו היה ע"י כלי ראשון לא סגי להכשירו בעירוי אלא בכלי ראשון ממש. כל הכלים שיש בהן סדיקים או גומות או חלודה והוא בתוך הכלי ולא יוכל לנקרן ולנקותן ואם שואבים בכלי מיוחד גדולה ודרך להתדבק גם מבחוץ חמץ אז יש קפידא אף מבחוץ וה"ה כיסוי כלים המחובר ע"י ציירים שא"א לנקות או קערות עם אונים כעין צירים אף מבחוץ אין להגעילן וצריכין ליבון במקום הסדק והחלודה.

כלים שפעמים משמש לכ"ר ופעמים לכ"ש היאך מגעילן? כל כלי הולכין בו אחר רוב תשמישו הלכך קערות א"ע"ם שלפעמים משתמשין בהם בכלי ראשון על האש כיון שרוב תשמישן הוא בעירוי שמערה עליהן מכלי ראשון כך הוא הכשרן וה"ה כלים שתשמישן בהן בצונן די להן בשטיפה אף על פי שלפעמים השתמש בהן בחמין. ויש מחמירין להגעיל הקערות בכלי ראשון וכן הוא המנהג, וכן בכל דבר שיש לחוש שמה נשתמש בו בכלי ראשון כגון כפות וכדומה לזה וה"ה אם יש לחוש שנשתמש בו לפעמים ע"י האור צריך ליבון דוקא ובלבד קל, ומ"מ בדיעבד סמכין אדעה ראשונה, ומ"מ אם ידוע שתוך מעת לעת השתמשו בו חמץ בכלי ראשון ממש אף על פי שעיקר תשמיש שלו תמיד הוא על ידי עירוי או בכלי שני צריכין הגעלה בכלי ראשון דוקא אליבא דכו"ע ואם ע"י אור צריך ליבון.

כלים ושלחנות שאין יכולין להכניסן במים היאך מגעילן? קערות גדולות שלא יוכל להכניס תוך כלי ראשון יתן עליהם אבן מלוכין ויערה עליהם רותחין מכלי ראשון והוי ככלי ראשון, וכן נוהגין לענין הכשר השלחנות והספסלין וינגב השלחן תחלה כדי שלא יצטנן המים הרותחין ששופך ועכ"פ אינו מועיל הגעלה ע"י אבנים אלא בקערה וכיו"ב שרוב תשמישן הוא רק ע"י עירוי מכלי ראשון משא"כ בדבר שרוב תשמישן הוא בכלי ראשון אינו מועיל להגעיל באופן זה, ואפילו בקערה וכיו"ב אין להקל לכתחלה להגעיל ע"י אבנים אלא בידוע שהוא אינו בן יומו מתשמיש כלי ראשון. ויעביר האבן על כל הכלי שאז מגעיל כולו ואע"ג דכאיזה מקום אינו נוגע האבן מי הרתיחה העולים מן האבן נוגעים שם ושרי ומ"מ בקערות שיש להם אוגנים ובליטות שא"א להעביר האבן ע"פ כולו ואפשר שגם מי הרתיחה לא יגיעו תיכף שם נכון להחמיר שלא להגעיל ע"י אבנים כ"א יכניסם ליורה.

סלים שמולחין בו ומחבת שיוצקין בו האם מהני הגעלה? סלים שמולחים בהם הבשר יש מצריכין להם הגעלה וטוב להגעילן ע"י עירוי מכלי ראשון או לקנות חדשים. וכ"ז לכתחלה אבל בדיעבד אף אם לא הגעילן ומלח בהן בשר בפסח מותר לאכול הבשר אפילו אם ידוע לו שנבלע חמץ בסלים ע"י מליחה. מחבת שיוצקין בה שמן או שומן לאפותו בה מותרת בהגעלה, אבל האגנות שאופין בו עוגות בעין אף שמושחין תחתיו בשומן או שמן או חמאה צריכין ליבון מדינא. ויש מחמירין ללבן המחבת אך בלבון כל דהו דהיינו שישרוף עליו קש מבחוץ סגי. ונוהגין ללבנו לכתחלה מיהו סגי ליה בהגעלה מדינא אם אין בו גומות וי"א דמדינא צריך ליבון.

ידות הכלים האם צריכין הגעלה? כל הכלים בין מתכות בין כלי חרס צריך להגעיל ידותיהם כמותן. מיהו אם לא הגעילו הידות אין לאסור בדיעבד אפילו בכלי מתכות ואפילו לכתחלה יכול להגעילן על ידי עירוי שמערה עליהן אם נשתמש בהם כבר אבל לכתחלה אסור להשתמש בהן קודם שיגעיל הידות אפילו הוא בתוך הפסח שא"א להגעילו, ואין ג"מ בין אם נשתמש עתה בפסח בגוף הכלי או שנשתמש בהידות כגון שתחבן בפסח לתוך התבשיל בכל גונו אין לאסור התבשיל באכילה כיון שהגעיל את גוף הכלי [אבל אם לא הגעיל את גוף הכלי נאסר התבשיל ע"י חתיכת הידות בלבד]. וכל זה כסתמא אבל בידוע שנשתמשו הידות בחמין כהמין לא סגי בהכשר מקצתו אפילו בדיעבד ולכן קתא של סכין שלא הגעילו ונגע הקתא בפסח בחמין אסור אף בדיעבד. ואם ידע שנשתמש הידות בחמין בחמץ בכ"ר לא מהני עירוי אפילו בדיעבד וצריך הגעלה ג"כ ב"ר דוקא.

כלי שיש בו טלאי היאך מגעילן? כלי שיש בו טלאי אם הטלאי הוא בצד פנימי של הכלי דמבחוץ אינו מזיק, אם קדם הטלאי לבליעת האיסור שהטלאי נעשה בשעה שהיה

מי שנזכר לאחור שהגעיל השלחנות והתיבות שלא הניח אבן מלוכין האם צריך לחזור ולהגעיל? **הגע** **בענינו**
Sponsored By: **DollarPhone** **זכות הלימוד**
כל הזכויות שמורות
אוסף החיפויים מלי ירוש
© המחלקת המסל

דפי ציוורים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן תנא סעיף ה
עד סימן תנא סעיף יז

כ"ד אדר

■ מחזור שינה אחת ■

1 800 466-7593

www.HilchusDiyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהגות המפעל

שו"ע סעיף ז'
יש מי שאומר דכפות העשיות
מקרן אין להם תקנה בהגעלה
מ"ב ס"ק נ"ד
הוא הדין אם רק הקתה שלהם
עשיות מקרן

עירווי שמערה מכלי ראשון

כלי שני

כלי ראשון

סימן תנ"א - שו"ע סעיף ה'
כגון כף שמגיסין בו בקדירה, צריך להכשירן בכלי ראשון; ואם תשמישן בכלי
שני, הכשרן בכלי שני; וכלי שמשותמשין בו בעירווי שמערה מכלי ראשון, לא
סגי ליה בהכשר דכלי שני אלא צריך לערות עליו מכלי ראשון

הטלאי
שקדים לבליעת האיסור

שו"ע סעיף י"ג
כלי שיש בו טלאי, אם קדם הטלאי לבליעת האיסור אין צריך
להסירו דכבולעו כך פולטו; ואם קדמה בליעת האיסור לטלאי,
צריך להסיר הטלאי קודם הגעלה
מ"ב ס"ק י"ג
היינו אם הטלאי הוא בצד פנימי של הכלי דמבחוץ אינו מוזיק

שו"ע סעיף י"א
מחבת שמטנגין בה - פירוש שיוצקין בה
שמן לאפותו מתרת בהגעלה ואם היא
ארוכה משים חציה והופך עוד ומשים
חציה האחר.

כסוי של ברזל

חררה
שנאפית

כירה

שו"ע סעיף ט"ו
כסוי של ברזל ששמימים
אותו על החררה כשנאפית
על הכירה, צריך ליבון.

שו"ע סעיף י"ד
כסוי של ברזל שמכסים בו הקדירה,
צריך הגעלה כיון שמויע בכל שעה
מחום הקדירה;

לומד נכבד! - הננו בוח להבהיר שהציורים
אלו נעשו כפי הבנתנו בדברי המשנה
ברורה, - ואם דעת הלומד נוטה אחרת
ורואה איזה שגיאה בהציורים, - או שיש לו
איזה הארה או הערה, נא שיואיל בטובו
להודיענו מזה, ולזכות את הרבים,
הגהות אלו יתקבלו אך ורק ע"י הפעק"ס
אם ברעת הקורא שצריכין לעשות ציור על
איזה דבר במקום שלא עשינו ציור, נא
להודיענו גם מזה, ואם ביכלתו לשלוח גם
הציור שחושב שצריך להיות שם, - ואיזה
במהדורא הבא יוצג על מקומו, ויוקף
לזכותו.
ציורים אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה
הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על
הלומד בשעת לימודו להבין דברי המשנה
ברורה, ולהלכה למעשה צריכין לעיין בפנים
המשנה ברורה,
בכל הכבוד, הנהלת המפעל

הוציא מצה במרדה חמוצה ונתערבה המצה בין אחרות מה דינם? אם הוציא מצה חמוצה במרדה של פסח ואח"כ רדו בה מצות אחרות ונאסרו ע"י המרדה ואח"כ נתערבו אלו בהרבה אחרות כשרות כולן אסורות ואפילו אם נתערב בע"פ מ"מ חוזר וניעור תוך הפסח ואסור לאכלם בפסח [ורק בע"פ מותר להאכילן לתינוק] וי"א דכיון שלא נאסר רק מצד בלוע אינו חוזר וניעור בפסח, וכ"ז בחמץ גמור אבל במרדה שהוציאו בה מצה כפולה ונפוחה די לאסור הרחת לכתחלה אבל בדיעבד אינו אוסר ואם א"א למצוא בקל רחת אחרת מותר להוציא לכתחלה בה המצות ואם נסתפקו במרדה אם הוא של חמץ או לא מותרים כל המצות.

שלחנות ותיבות האם צריכין והאם מהני להן הגעלה? השלחנות והתיבות שמצניעים בהם אוכלין חמץ כל השנה רגילים לערות עליהם ורחיץ מכלי ראשון אבל סתם תיבות א"צ הגעלה. וי"א דלא מהני עירוי אלא יכשרים ע"י אבן מלובן וישפוך עליו ורחיץ ויגלגל למקום אחר וישפוך עליו כדי שילכו הרותחין ככולו. [וביה די אפילו אם הרותחין הוא מכלי שני] ואז מותר להניח עליהם אפילו מצה חמה ובדיעבד מותר ע"י עירוי לבד. וי"א שצריך להניח עליהם עוד מפנה או ד"א החוצץ שאם נדבק בו עדיין עוד חמץ בעין וכן ראוי לנהוג בתיבות ומגדלים דכמעט א"א לטהרן שלא ישאר מאומה אבל בשלחנות פשוטין אין להחמיר.

חביות שנכבשו בהם שכר מה תקנתם לפסח? חביות של חרס שנתנו בהם שכר שעורים אפילו היה בהם כמה ימים מותרים בהגעלה או בעירוי ג' ימים ושלשה מעל"ע הללו א"צ להיות רצופין אלא אפילו מפוזרין ואפילו במזופף מהני עירוי, ובשאר איסורים אין להקל ע"י עירוי ג' ימים אם היה כבוש האיסור בכלי היתר מעל"ע. ואפילו בחמץ מותר להשתמש בו אחר הגעלה או עירוי ואפילו הוא בן יומו מבליעת השכר וי"א דאינו מותר אלא כשאינו בן יומו. והגעלת החביות יעשה בדרך זה ילבן אבנים וישמימם בהם ויערה עליהם רותחים מכלי ראשון ויגלגל החבית שיגיע הגעלה לכל מקום. וצריך להסיר שולי החבית אם הוא של עץ לגרר היטב מבפנים בכל הסדקים וגם שמצוי שמרים שמדובקים בשולי החבית ואם הוא של חרס צריך לפתוח פי החבית כ"כ גדול שיכול להכניס בו ידו ולשפשפו היטב מבפנים בכל הצדדים. אכן יש להחמיר שלא להשתמש כלל בחבית עץ של שכר שמצוי בהן גומות, ואם נשתמש בחבית של שכר ולא פחתו השולים וניקרו היטב אסור אפילו בדיעבד אכן אם פתח א' משוליה וניקר היטב בפנים מהני הגעלה בדיעבד.

בדיעבד שנשתמש בחביות של שכר מה דינו של המשקין? בדיעבד אם נתנו בהם יין או דבש בלא הגעלה ושהו שם מעל"ע רק שהדיחן היטב תחלה כענין שאין בו חשש של חמץ בעין שהיה הפה של חבית החרס רחב למעלה הכניס ידו לתוכה וניקר היטב בצדדיה ובשוליה שלא נשאר שם שום שמרים ובחבית של עץ כשפתח השולים וניקר היטב מותר לשתות ממנו בפסח. וי"א דיש חילוק בין יין לרובש דביין אפילו החבית בן יומו מבליעת השכר ג"כ מותר בדיעבד דהוי לפגם ובמי דבש לא הוי לפגם אא"כ היה הכלי אינו בן יומו מבליעת השכר אבל אם היה בן יומו ושהה המי דבש בתוכו מעל"ע אפילו בדיעבד אסור לשתותו בפסח וי"א דאף במי דבש מותר אפילו בכך יומו. ובכל גווני היתר זה של דיעבד אינו אלא כשעירו היין והדבש מן החבית קודם הפסח ונתנו אותו לתוך כלי פסח אבל אם נשתהה היין והדבש בחבית עד תוך הפסח אסור, ואם נתנו לתוכו דבר חריף כחומץ אפילו לא היה בן יומא אסור. אם הכלי היה מייך שרף אסור בדיעבד אפילו אם אינה בן יומא דעיניו ראות שנתן טעם לשבח הוא ואפילו אם הגעילה אסור מה שנתן לתוכה ואפילו לא היתה בן יומא אכן אם לא נשמע בה ריח של י"ש מהני הגעלה בדיעבד שלא לאסור מה שנתן לתוכה ומ"מ מיד שזוכר צריך לערות היין לכלי אחר.

חבית של מי דבש ושל י"ש מה דינם? וכ"ז בחבית של שכר או שאר משקה חמץ אבל חבית של מי דבש יש להתיר בהגעלה אע"פ שנתבשל הדבש ביורה שבשלו בו שכר תוך מעל"ע. וכלים שהיו בו י"ש לא מהני להם כלל הגעלה אכן אם בישל אותן היטב במים עם אפר עד שנשתלק הריח לגמרי מותר להגעילן אח"כ ודוקא לכלים שהם פתוחים לגמרי ויכול להכניס ידו לתוכו לנקר היטב ולברוק בכל הסדקים אבל בלא זה לא מהני אפילו אם יבשל באפר כמה פעמים גם בעינן שהכלים יהיו נעשין מחתיכה אחת או שהם של כלי כדיל וישאר מיני מתכות דאם עשויים מנסרים הרבה ככלים שלנו אין להקל להגעילן אפילו אם בשלו באפר כמה פעמים.

כלים שלשין בהם האם צריכין והאם מהני להן הגעלה? הרף שעורכים עליו כל השנה וכן עריכה שלשין בה צריכים הגעלה ואם גדולים הם שאין יכול להכניסן בתוך כלי ילבן אבנים וישמימם עליהם ויתן עליהם רותחין ויעביר האבן ע"פ כולם, אבל אם עורכים עליו רק לפרקים די להם ההכשר בעירוי רותחין, ולא מהני בה קילוף בכלי אומנות וכן כל דבר שצריך הגעלה לא מהני ליה קליפה. והמנהג שלא להשתמש בפסח בעריכות ודפין שלשין עליהם כל השנה אפילו ע"י הגעלה ואם לפרקים מותרין בהגעלה, ואם הוא כלי מתכות דאפשר לנקותו יפה מותר ע"י הגעלה ויש מחמירין גם בזה. ואם לאחר הגעלה משים סדין או מפה להפסיק ביניהם שרי להניח שם אפילו מצות חמות וצוננת מותר אפילו בלא הגעלה ע"י הפסק מפה אבל ללוש עליהם אף דהוא צונן אסור ואפילו אם כבר הגעילם ג"כ אין נכון וי"א שראוי לנהוג שלא להשתמש בכלי לישע ע"י הפסק מפה אפילו בצונן. וכן נזהרין שלא להגעיל לפסח כלים שמחזיקין בהם קמח כל השנה וחביות שהיו מחזיקים בהם משקה העשויה ממי סוכין אא"כ החזיקו בו מים איזה זמן מתחלה מותר להגעילן ומ"מ צריך לחזור ולנקות היטב קודם הגעלה, ודוקא בכלי שנעשה מחתיכה אחת אבל העשויים מנסרים הרבה לא מהני הגעלה אפילו לאחר ששרה במים כמה ימים.

נפה האם צריך והאם מהני לו והגעלה? הנפה וישאר כלי הלישה צריכים הגעלה וצריך לשפשפם במים יפה יפה לאחר שניקו אותה היטב דאם יבוא עליה מים מקודם אפילו על מקצתה שוב אין לה תקנה להשתמש בה בפסח. ונהגו שלא להשתמש בנפה אף ע"י שפשוף והגעלה וצריך לנקות נפה חדשה ואם אינו מוצא לקנות חדשה מוטב שלא לרקד הקמח כלל אכן אם נמצא רגירי חטה בקמח אפשר דיש לסמוך אף לכתחלה להקל ע"י שישפשוף אותה היטב מתחלה ואח"כ יגעילנה. ואם א"א לנקותה ואין לו נפה אזי ישמור שלא יאכל המצות כ"א יכשים ולא יבשלם ולא יתנם ברוטב ובדבר לח. ואם באו מים על נפה אין לה תקנה להשתמש בה בפסח ומ"מ אם ניפו קמח בפסח בנפה שבא עליה מים אחר פסח של שנה שעברה מותר בדיעבד. ובדיעבד אם עבר ונשתמש בה בפסח ע"י שפשוף היטב לחוד יש לסמוך רבשפשוף לחוד סגי.

רי"ב אייז"ן האם צריך והאם מהני לו הגעלה? הכלי שקורין רי"ב אייז"ן לא מהני ליה הגעלה, ואם גורדין עליו תמכא אפילו בדיעבד יש לאסור אם נשתמשו בו בפסח אפילו אם נשתמשו בו בצונן [וכ"ש חריי"ן שהוא דבר חריף] ואפילו אם ניקרו אותו היטב מתחלה אבל כשנשתמשו בו בע"פ יש בזה חילוקים דאם נשתמשו בו רק מצה בע"פ אף אם נתערב בתוכו פיורד חמץ נתבטלו בתוכו בס' ומותר לאכלו עד הלילה [אבל כשהגיע הלילה חוזר וניעור ואוסר במשהו] ואם פירר עליו חייץ בע"פ צריך ס' נגד כל הרי"ב אייז"ן ואם לא כולו אסור.

שקים וסלים וסדינים שמשתמשים להמצות מה תקנתם? סלים של נצרים שמלאים נקבים וי"א לנקרן שמשתמשין בהן חמץ דינם כנפה אבל שקים ישנים ואפילו בשק חדש ששם בו פ"א קמח חמץ נוהגין בהן היתר ע"י כבוש בחמץ ואפר וחביטה וצריך להחיר כל התפירות שבהן קודם הכבוש וגם צריך לגרור שם מתחלה בסכין היטב את החמץ שנמצא שם, וה"ה אם שמו בו פ"א קמחא לפסחא ורוצה לכבסו לתת בו פעם שנית קמח לפסח ג"כ צריך כיבוס והיתר התפירות. הסדין שעושיין המצות עליהן צריך להחליפן בין לישע ללישה לאחר שיעור מיל, ואם רוצה ללוש על אותן סדינים עצמן עוד צריך כיבוס גמור כנ"ל ולא מהני הדיחה לבד וכ"ש דלא מהני אם רוצה להפוך אותן לצד השני וגם התפירות שבאמצע צריך להחירן, ובדיעבד אם עבר ועשה המצות על הסדין בלא כיבוס כלל אם הוא תוך הפסח אף בדיעבד יש לאסור אך אם הפך הסדין או כיבסו אף שלא התייר התפירות אין להחמיר.

רחת של חמץ מה דינו לכתחלה ובדיעבד? הרחת י"א שאין מועיל לה הגעלה ואפילו קליפה בכלי אומנות מקודם לא מהני וצריך לנקות חדשה, ואם מחזיק רחת של פסח משנה זו לשנה האחרת מותר וא"צ הגעלה רק שיראה שתהיה נקיה היטב, וכ"ז לכתחלה אבל בדיעבד אם נשתמש ברחת של חמץ מצה אחר הגעלה מותר. ובדיעבד אם הוציא מצה חמה מן התגורר ברחת של חמץ אם לא היתה הרחת נקיה אלא היה בה לכלוך חמץ בעין אוסר בתחתוניות המצה כדי נטילה שהוא כרוחב גודל ובמצות דקות נאסר כולו, ואם אפו על ידי מרדה זו עוגות חמץ עם שומן נאסרה המצה כולה [ודוקא תוך הפסח אבל קודם הפסח עד הלילה בטל בס' אותו מעט הבעין שיש על המרדה] אבל אם הדיחו המרדה מקודם ואין עליה חמץ בעין רק הבלועה בה אין אוסר רק כדי קליפה בין שנשתמש בה מקודם עם שומן או בלא שומן.

הגב בענינו... מיי שקנה נפה חדשה לרקד הקמח לפסח האם צריך למבול? סופר: DollarPhone. חבות תלמוד. כל החיות שמורות ואסור להעתיק מיל ויחוד מהחיות והטבע. ללימוד שלחן ערוך אורח יום משנה ברורה.

דפי שיעורים וסיבילאות

משנה ברורה

מן סימן תנא סעיף יז
עד סימן תנא סעיף כג

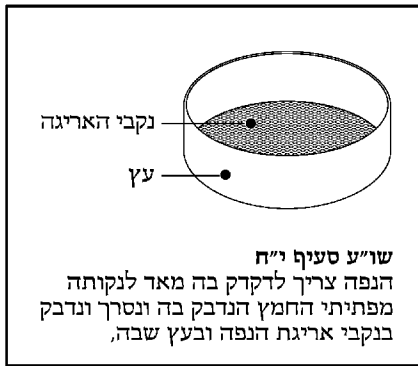
כ"ה אדר

■ מחזור שינה אחת ■

1800 466-7593

www.HilchusDiyoma.org

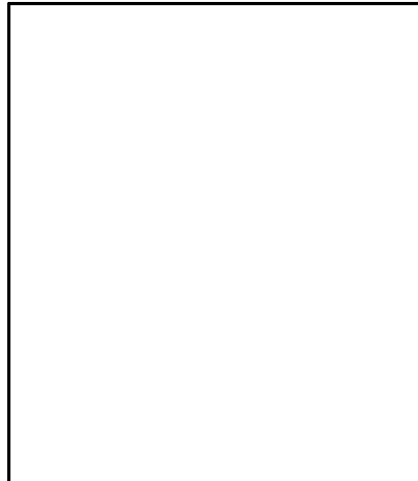
כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהגות המפעל

שו"ע סעיף י"ח
הנפה צריך לדקק בה מאד לנקותה
מפתיית החמץ הנדבק בה ונסרך ונדבק
בנקבי אריגת הנפה ובעץ שבה,

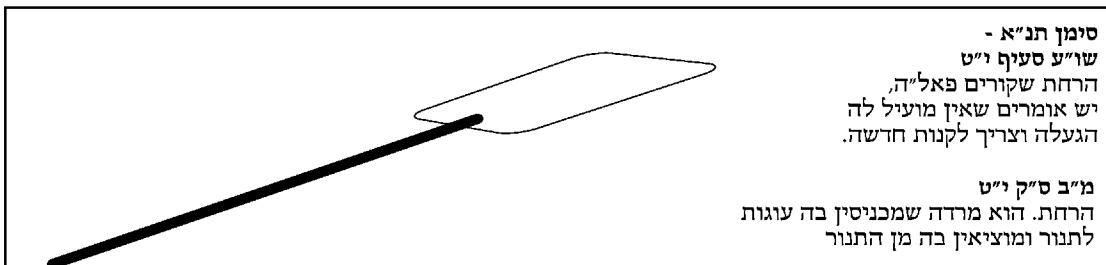
סימן תנ"א - שו"ע סעיף י"ז
הדף שעורכים עליו כל השנה, וכן עריבה שלשין בה,

אבל שקים ישנים
נוהגין בהן היתר
ע"י כבוס;

וכן סלים
שמשמשין בהן חמץ

שו"ע סעיף י"ח
כגון הכלי שקורין
לה רי"ב אייזן,

סימן תנ"א -
שו"ע סעיף י"ט
הרחת שקורים פאל"ה,
יש אומרים שאין מועיל לה
הגעלה וצריך לקנות חדשה.

מ"ב ס"ק י"ט
הרחת. הוא מרדה שמכניסין בה עוגות
לתנור ומוציאין בה מן התנור

לומד נכבד! - הננו בזה להבהיר שהציורים
אלו נעשו כפי הבנתנו בדברי המשנה
ברורה, - ואם דעת הלומד נוטה אחרת
ורואה איזה שגיאה בהציורים, - או שיש לו
איזה הארה או הערה, נא שיואיל בטובו
להודיענו מזה, ולזכות את הרבים,
הגהות אלו יתקבלו אך ורק ע"י הפעק"ס
אם בדעת הקורא צריכין לעשות ציור על
איזה דבר במקום שלא עשינו ציור, נא
להודיענו גם מזה, ואם ביכלתו לשלוח גם
הציור שחושב שצריך להיות שם, - ואי"ה
במהדורא הבא יוצג על מקומו, ויוקף
לזכות.

ציורים אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה
הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על
הלומד בשעת לימודו להבין דברי המשנה
ברורה, ולהלכה למעשה צריכין לעיין בפנים
המשנה ברורה,

בכל הכבוד, הנהלת המפעל

לתשומת לב

היות ששיעור של יום זה ארוכה מכפי הרגיל
לכן הקטנו את השיעור שלמחרת שאם לא הספיק לגמרו ישלומנו ליום הבא

נוהגין להדיחן וטוב יותר ליקח ברזות חדשות. וכן העצים שתוחבין בהם כלי שתייה של שכר וי"ש צריכין הדחה לשום בהם כלים בפסח במקום שתוחבין בהם תוך הכלי ולא הבית יד, וברזא שבחביות שכר אם תחבו כמי דבש בפסח ושהה מעל"ע אסור המי דבש בשתייה ובהנאה ואם אינו בן יומו יש להקל ואם הברזא הוא של י"ש אף באינו בן יומו אסור ואף בהנאה.

בכמה דברים צריכין ליזוהר בשעת הגעלת כלים? יש ליזוהר להגעיל קודם שעה חמישית כדי שלא יצטרך לדקדק אם הכלים בני יומן או לאו או אם יש ס' במים נגד כלי שמגעיל או לאו, וכן אם מגעיל כלים שבליעתן מועטת עם כלים שבליעתן מרובה, וכן אם משהא הכלים בתוך היורה יותר מדאי ואינו משהא אותם כל כך, וכן כדי שלא יצטרך ליזוהר שלא ינחו המים מרתיחתן, ושלא יכניס הכלים עד שירתיחו המים וכן כדי שלא יצטרך להגעיל היורה הגדולה שמגעילים בה תחלה וסוף ורק אם רוצה להשתמש בהיורה לאחר זמן איסור צריך שיגעילנה בסוף.

באיזה רתיחה צריכין להגעיל? אין הגעלה מועלת כלום אפילו היד סולדת בהם כ"ז שאין המים מעלים רתיחה ויש ליזוהר אפילו קודם זמן איסורו שלא ינחו מרתיחתן כל זמן שמגעיל ואותו כלי שיניח בה אחר שנח המים אין עולה לה הגעלה [אם לא שישהה הכלי בה עד שיחזור וירתיח המים]. וטבע המים דנייחי מרתיחתן כשמכניסין בהם כלים צוננים להגעיל ע"כ צריך להמתין בכל כלי עד שיעלו המים אבעבועות, ובקערות וכפות שמשתמשין ע"י עירווי מהני הגעלה במים שהיד סולדת בהם לבד אכן בקדרת נחושת ודברים שתשמישן ע"י כלי ראשון אפילו בדיעבד לא מהני הגעלה זו וצריך לחזור ולהגעיל [אך לענין לאסור המאכל אם נשתמש בו בפסח אם הוא אינו בן יומו מעת שנשתמש בו החמץ יש להקל] ונכון להעמיד אצל הגעלה בעל תורה הבקי בדיני הגעלה.

במה צריך ליזוהר כשמגעיל קודם שעה ד' וקודם שעה שש וקודם פסח? אם לא הגעיל קודם זמן איסורו יכול להגעיל עד הפסח שאז אינו מועיל הגעלה אף אם ירצה להגעילה בתוך כלי גדול שיש בה ששים במימיה נגד הכלי לבטל הפליטה ואף שהכלי אינו בן יומו מעת שנשתמשו בה החמץ וגם הכלי גדול אינו בן יומו אפ"ה אסור. וכשמגעיל קודם פסח לאחר שש צריך ליזוהר בכל הדברים הנזכרים שאין צריך ליזוהר בהן קודם שש, וכשמגעיל לאחר ד' שעות עד שש די שיהיה זהיר באחד משני הדברים א' שיראה שלא יהיה הכלי שמגעיל וגם היורה הגדולה שמגעיל בתוכה שניהם לא יהיו בני יומן, ב' שאם הכלי שמגעיל הוא בן יומו צריך שיהיה במים ששים נגד כל אותו הכלי לבטלו [ואם מגעיל הרבה כלים זה אחר זה צריך שיהיה במים ס' נגד כולם] אכן אם היורה הגדולה הוא בן יומו אין שום תקנה להגעיל בה אפ"כ ישירה מקודם כדין. וכ"ז מדינא אבל כבר נהגו לכתחלה להחמיר בכל החומרות ואפילו אם מגעיל בשעה ד' או קודם וי"א דשני דברים אלו שיהיו אינם בני יומן או שיהיה במים ששים הוא מדינא אפילו קודם זמן איסור חמץ. מותר להגעיל סכין אסור בקדרה כשרה אם יש ששים במים נגדו ומ"מ אין להשתמש אה"כ בהמים שבקדרה.

כלים שהם גלייזיר"ט ופארצעליי האם מהני להם הגעלה? כלי חרס המצופין מכל צד בהתוך זכוכית דינם ככלי חרס ויש להחמיר אף בהתוך עופרת או בדיל, ואם תשמישו בחמין לא מהני הגעלה ואין חילוק בין אם היה הכלי מקרקע ירוקה או לבנה ושחורה ואפילו אם היה חלקה בלא בקעים אבל אם דרך תשמישה בצונן אז יש חילוק דאם הכלי נעשה מקרקע ירוקה אין לה תקנה דדרכה לבלוע ואם מלבנה ושחורה ניתרים בהגעלה או בעירווי אפ"י אם יש בה בקעים ואם אין בה בקעים אפ"י הגעלה ובשכשוך בעלמא סגי. כלי פרצעלאיי דין כ"ח יש להם ולא כלי זכוכית.

האם יש חומרא שלא להשתמש כלל עם כלי גלייזיר"ט אפ"י חדשים? יש מקומות שנהגו שלא להשתמש בכלי חרס גליזאר"ט אפילו חדשים שלא נשתמש בהן חמץ מעולם לפי שעושין פעולת הציפוי ע"י סוכין ואפילו הציפוי מעט מבחוץ ג"כ אינו כדאי, ואותן כלים שנוטף עליהם לפעמים טיפים מהתכה מכלים אחרים אין להקפיד, ואין להחמיר רק במקום המנהג, ואפילו באותן מקומות אם ידוע שכלי חרס זה לא עירב האומן סוכין בציפוי יש להקל ולפיכך נוהגים באיזה מקומות שיהודי עומד על גבן בשעת מלאכה לראות שלא יתקן הציפוי ע"י סוכין.

כלי זכוכית האם צריכין והאם מהני להן הגעלה? כלי זכוכית אפילו מכניסין לקיום ואפילו משתמש בהם בחמץ בקביעות אין צריכים שום הכשר ובשטיפה בעלמא סגי להו. והמנהג להחמיר דכלי זכוכית אפילו הגעלה לא מהני להו וכן כלי כסף שיש בתוכן התוך זכוכית אין להגעילו אבל מבחוץ בין שהיה על גוף הכלי מבחוץ או שהיה מלמעלה על כיסויו או על ידו אינו מוזק. ובדיעבד אם היה רוב תשמיש חמץ שלו בצונן ועתה נשתמש בו מצה בחמץ בלא שום הכשר מותר. ואם היה רוב תשמישו בחמץ או אפילו בצונן אלא שרוב הפעמים דרך להשהות משקה חמץ בתוכו מעל"ע אז אף בדיעבד אסור החמץ שנשתמשו בו אפ"כ הכשירו מתחלה ע"י הגעלה או ע"י מילוי ועירווי ובחפסד מרובה יש להקל אף בזה אם היה אחר מעל"ע שהוא נותן טעם לפגם. ומ"מ במקום שאין בנמצא כלי זכוכית ואין לו כוסות ושאר כלים יכול לסמוך להקל לנקותן יפה ולהכשירו ע"י עירווי ג' ימים ודוקא בכלי שפיהן שלהן רחב מלמעלה אבל כלים שפיהן שלהן צר מלמעלה וכן כל כלי שא"א להכניס ידו לתוכו אין להם תקנה להכשירן, ואפילו בכוסות במקום שנמצא לקנות חדשים אין לשנות המנהג שנהגו שלא להשתמש בהן.

שפוד שהשתמשו בו כל השנה מה דינו בפסח? שפוד ישן שצלו בו עופות בפסח מותרין אע"פ שמקודם צלו בו בשר מלוח ממלח שלא נבדק מיהו אין להתיר רק בדיעבד, ואם היה ידוע לנו שהיה במלח חמץ אע"פ שהיה לפני פסח אסור, ואם צלו עליו מולייתא או שאר חמץ ולא ליבנוהו בינתיים אף שהגעילו ואח"כ צלו עליו בשר בפסח אף בדיעבד אסור אכן אם היה הפסד מרובה או שהוא אינו בן יומו יש להקל אחר שהגעילו ויש בתוך הבשר ששים לבטל הכליעה. הברזות שבחביות של יין

הגב בעניינך... כהיום שכל העיר מגעילין כיהם במקום אחד ביורה גדולה שיש בו ס' האם צריך לדקדק שהכלי יהי' אינו בן יומן?

Sponsored By: DollarPhone

זכות הלימוד

הלבנת דימוא

כל הזכויות שמורות
מחזור להנפקת מיליון ורשת
© מהמלת ומשגל

דפי צעודים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן תנא סעיף כג
עד סימן תנב סעיף ב

כ"ו אדר

■ מחזור שנה אחת ■

1 800 466-7593

www.HilchusDiyoma.org

כל הזכויות שמורות

ואסור להעתיקם בלי רשות

© מהגות המפעל

סימן תנ"א - שו"ע סעיף כ"ז
הברזות שבחביות של יין, נוהגין להדיחן
מ"ב ס"ק קס"א
מפני שמשמשין בהם בידים המדובקין מחמץ

סימן תנ"א - שו"ע סעיף כ"ז
וכן העצים שתוחבין בהם
כלי שתייה,
צריכין הדחה לשום בהם
כלים בפסח

מ"ב ס"ק קס"ג
והיינו במקום שתוחבין בהם הכלי
ולא הבית יד

העצים שתוחבין
בהם כלי שתייה

הבית יד

לומד נכבד! - הננו בזה להבהיר שהציורים
אלו נעשו כפי הבנתנו בדברי המשנה
ברורה, - ואם דעת הלומד נוטה אחרת
ורואה איזה שגיאה בהציורים, - או שיש לו
איזה הארה או הערה, נא שיואיל בטובו
להודיענו מזה, ולזכות את הרבים,
הגהות אלו יתקבלו אך ורק ע"י הפעק"ס
אם בדעת הקורא שצריכין לעשות ציור על
איזה דבר במקום שלא עשינו ציור, נא
להודיענו גם מזה, ואם ביכלתו לשלוח גם
הציור שחושב שצריך להיות שם, - ואי"ה
במהדורא הבא יוצג על מקומו, ויוקף
לזכותו.
ציורים אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה
הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על
הלומד בשעת לימודו להבין דברי המשנה
ברורה, ולהלכה למעשה צריכין לעיין בפנים
המשנה ברורה,
בכל הכבוד, הנהלת המפעל

דיני זמן הגעלת הכלים - סימן תנ"ב - ח"א

האופן / הדין	יעשה	הטעם	לא יעשה	הטעם
הזמן להגעיל הכלים	יש להזהר להגעיל קודם שעה חמישית (ש"ע א')	דמשה חמישית עכ"פ אסור מדרבנן ולא מקרי נותן טעם דהתירא (מ"ב ב')	לכתחילה לא יגעיל בזמן שנאסר החמץ	דבזמן האיסור צריך להזהר מהרבה דברים כדלקמן
להזהר בכלל כשמגעיל הכלי שתהיה אינו בן יומו	בכלי שאסור או כלי חמץ בזמן האיסור (ולכא ששים במים נגד הכלי) (ש"ע א' מ"ב א')	דאף שיבלע ממה שפלט הרי הטעם לפגם (מ"ב א')	כלי חמץ קודם שעה חמישית אין צריך להזהר (ש"ע א' מ"ב א')	דעדיין היתר והוה נותן טעם בר נותן טעם דהתירא (מ"ב א')
להזהר בכלל כשמגעיל הכלי חמץ שתהיה ששים במים נגד כלי שמגעיל	בכלי אסור או כלי חמץ בזמן אסור (והכלי בן יומו) (ש"ע א' מ"ב א')	לבטל פליטת האיסור (מ"ב א')	כלי חמץ קודם שעה חמישית אין צריך להזהר (ש"ע א' מ"ב א')	דעדיין זמן היתר ואין איסור לבטל (מ"ב א')
להזהר מלהגעיל כלים שבליעתן מועטת עם כלים שבליעתן מרובה	בכלים אסורים או כלי חמץ בזמן האיסור בכגון כפות וכסות עם קערות וקדירות (מ"ב ג')	דיש לחוש דאחר שיגמרו להפליט בליעתן המיעוטה יחזור ויבלעו מפליטת כלים האחרים שבליעתן מרובה (מ"ב ג')	בכלי היתר או כלי חמץ קודם שעה חמישית (ש"ע א' מ"ב ג')	דכשכולו היתר אין לחוש אפילו יבלעו דהוי נותן טעם בר נותן טעם דהתירא (מ"ב ג')
להזהר לא להשהות הכלים בתוך היורה יותר מדי	בכלי אסור או בכלי חמץ בזמן אסור (מ"ב ד')	דיש ליהוש שאחר גמר פליטתו יחזור ויבלע (מ"ב ד')	בכלי היתר או כלי חמץ קודם שעה חמישית (ש"ע א' מ"ב ג')	דכשכולו היתר אין לחוש אפילו שעה חמישית אין צריך לצמצם ויכול להשהות יותר במים (ש"ע א' מ"ב ד')
להזהר להשהות הכלי שמגעיל בתוך היורה	לכתחילה טוב להשהות מעט (ש"ע א' מ"ב ד' שע"צ ג')	שיפליט את בליעתו (מ"ב ד')	אין נכון שלא להשהות כלל (מ"ב ד')	שצריך זמן שיפליט בליעתו (מ"ב ד')
להזהר שלא להשהות הכלים לאחר שינוח המים מרתיחתן	בכלי אסור או בכלי חמץ בזמן אסור (ש"ע א')	דכל זמן שהם רותחין טרידי לפלוט ולא בלעי ממי הגעלה וכשנחו מרתיחתן בלעי (מ"ב ה')	בכלי היתר או כלי חמץ קודם שעה חמישית יכול להניח אפילו אחר שינוח היורה מרתיחתן (ש"ע א')	דכשכולו היתר אין לחוש אפילו יבלעו דהוי נותן טעם בר נותן טעם דהתירא (מ"ב ג')
החמימות הכלים להגעלת כלים	למחבר ולרמ"א צריך להיות רותחין (והרמ"א הביין במחבר דקודם זמן אסור אפילו אינו מעלה רתיחה) (מ"ב ו')	כדי שיפלוט הבליעות (מ"ב ז')	פחות מרותחין אפילו יד סולדת אינו מועיל הגעלה (רמ"א א')	דכל זמן שאין המים מעלים רתיחה אינם מפליטין (מ"ב ז')
המגעילים ביורה גדולה שמניחין בה כלים כל שעה להגעיל	צריך להזהר שהמים ירתיח אפילו כשמגעיל קודם זמן אסור - ונכון להעמיד שם בעל תורה הבקי בדיני הגעלה (רמ"א א' מ"ב ח')	דטבע המים דנחו מרתיחתן כשמכניסין בהם כלי צוננים להגעיל - להזהר בדיניהם (מ"ב ח')	אפשר שיש ללמוד זכות על הנהגים בזה בקלות ומגעילים במהירות (מ"ב ח')	דאין דרך להגעיל רק קערות וכפות שמשתמשין ע"י עירוי דבהם מהני הגעלה במים שיד סולדת בהם לבד (מ"ב ח')
הגעיל במהירות זה אחר זה ולא דקדק לראות אם המים מעלין רתיחה בדיעבד	בקערות וכפות שמשמשין ע"י ערוי מהני הגעלה זו (מ"ב ח')	דדי בהם בהגעלה במים שהיך סולת בהם לבד (מ"ב ח')	ע"י כלי ראשון אפילו בדיעבד לא מהני הגעלה זו (מ"ב ח')	דבהם צריך מעלה רתיחה להגעלה (מ"ב ח')
לאסור המאכל שנתבשל בקדירה שהגעיל זן אחר זו ולא דקדק אם מעלה רתיחה	הפרי מגדים מסתפק אם אסור המאכל אם נשתמש בו בפסח (מ"ב ח')	אם הקדירה אינו בן יומו מעת להקל (מ"ב ח')	אם הקדירה אינו בן יומו מעת להקל (מ"ב ח')	אם הקדירה אינו בן יומו מעת להקל (מ"ב ח')
להכניס הכלים שמגעיל לכלי הגעלה קודם שמעלה רתיחה	אם מגעיל קודם זמן אסור מותר להכניס קודם - ויש מתירין אפילו אחר זמן אסור (מ"ב ט' שע"צ ח')	דפליטת הכלים עדיין היתר - דט"ל דהוא חומרא יתירה (מ"ב ט' שע"צ ח')	אם מגעיל לאחר זמן אסור או כלי אסור אין נכון להכניס אפילו כשישהה בתוכו עד שירתיחו (ש"ע א')	שלא יבלע עד שירתיחו ממי הגעלה שיש בהם פליטת הכלים (מ"ב ט')
לשפוך המים ולהרתיח מים אחרים כדי להגעיל בה אחר שמגעיל היורה הגדולה שמגעילים בה	צריך אם מגעיל אחר זמן אסור (מ"ב י')	דהמים שביורה נאסרין מחמת היורה שאין במים ששים נגד היורה (מ"ב י')	אין צריך אם מגעיל קודם זמן אסור (ש"ע א')	דאז הוא נותן טעם בר נותן טעם דהתירא (מ"ב י')
להגעיל היורה הגדולה שמגעילים בה אחר שהגעיל בה כלים חמץ	אם רוצה להשתמש בהיורה בפסח צריך להגעילו (מ"ב י')	שתפליט מי הגעלה הנבלעין בתוכה (מ"ב י')	אם אינו רוצה להשתמש בהיורה אין צריך להגעלה (מ"ב י')	דאם אינו רוצה להשתמש בה מאי נפימ בהבליעות (מ"ב י')
להזהר מדינא כשמגעיל אחר שעה ארבע ערב פסח	יזהר שהכלי שמגעיל וגם היורה לא יהיה בני יומן ואם הכלים שמגעיל בן יומן צריך ששים נגד הכלים שמגעיל (מ"ב י"ג)	נהגו להחמיר	אם היורה גדולה שמגעיל בה בן יומו אין לו שום תקנה להגעיל בה אלא אם מבשריה מקודם - וי"א דצריך לחוש לכל חומרות המחבר (מ"ב י"ג)	דהמים שבתוך הכלי ליכא ששים נגד הכלי גופא - דט"ל אחר שש לאו דוקא (מ"ב י"ג)
להזהר כשמגעיל שהכלים לא יהיה בן יומו או שיהיה ששים במים לבטל	נהגו לכתחילה להחמיר אפילו כשמגעיל קודם זמן אסור חמץ (מ"ב י"ג)	נהגו להחמיר	בפסח אינו מועיל הגעלה אפילו יש ששים נגד הכלי - ולדין אפילו הכלי אינו בן יומו (רמ"א א' מ"ב י"ב)	שאז חמץ במשהו וחזור ויבלע - דק"ל להחמיר בפסח אף בנותן טעם לפגם (מ"ב י"ב)
להגעיל סכין שאסור בקדירה כשרה	מותר אם יש ששים במים נגד הסכין אפילו בן יומו ולמנהגו מותר אפילו ליכא ששים (שע"צ י"ז)	לבטל האיסור שבסכין דמנהגו לא להגעיל שום כלי שהוא בן יומו (שע"צ י"ז)	לא חשוב מבטל איסור לכתחילה ואין להשתמש אחרים במים שבקדירה - והקדירה אינה נטרפת בכך (מ"ב י"ג)	דכוונתו רק להוציא הבליעה (שע"צ י"ז)

דאפילו ניטף אין לאסור, ואפילו כתשו השומשמיין שעושיין מהן השמן במכתשת שכותשין שם חמץ מותר. מיהו כ"ז בשמן שושמשיין וכדומה שאינם חרףי אבל בשמן זית אם כתש הזיתים בכלי שלתתו בו וכדומה צריך לזוהר שלא לתלות הנר בקרוב לשולחן שלא יטיף למיני מאכל, וכן מותר להשהות מיני קטניות בבית אפילו נפלו עליהן מים וה"ה דמותר ליהנות מהן. וזרע אקליז"א ואני"ס אליינד"ר אינן מיני קטניות ומותר לאכלן בפסח ומ"מ צריכין בדיקה שלא יתערב בהן אחד מה' מינים וע"כ י"א דטוב להחמיר שלא לאכול עני"ס וקמ"ל עד יום האחרון כי א"א לבררם יפה.

עירב קמח חטים עם שאר קמח כמה צריך להיות מן החטים?
העושה עיסה מן החטים ומן האורז אם יש בה טעם דגן יוצא בה ידי חובתו בפסח ואפי' אין בעיסה שיעור חטים שיהא כזית בכדי אכילת פרס ג"כ יוצא בה כשאוכל כזית מן העיסה, וכ"ז בחטים ואורז אבל אם עירב קמח חטים עם קמח דוחן וכה"ג או אם עירב קמח של שאר מיני דגן עם קמח אורז ועשה ממנו מצה אינו יוצא בה ידי חובתו כשיש בה טעם דגן א"כ יש בה קמח דגן שבכל פרס ממנה יתא בה כזית מקמח דגן ואז יוצא ידי חובתו בשאוכל כזית מן העיסה. וי"א שאפילו בחטים ואורז אין יוצאין ידי חובת מצה אלא כשיש חטים באורז כדי אכילת פרס ובשאר מיני דגן אפילו בכדי אכילת פרס נמי לא מפני לאחשובי כל העיסה ככולא דגן אינו א"כ יש רוב דגן ומיעוט אורז או שאר מינים ולכתחלה נכון להחמיר ובשעת הדחק יש לסמוך אסבא ראשונה.

האם צריך לברור החטים של פסח קודם טחינתם? אם לא ביררו החטים או שאר מיני דגן מאכילת עכבר אין בכך כלום ואפילו אין ששים נגדן שרי בדיעבד, וכן אם לא ביררו ממנו אותו דגן שצמח מותר לטוחנו הכל ביחד מיהו צריך לראות שאין בו כל כך שלא יהא ששים כנגדו מן ההיתר, ומותר לאפות אפילו בפסח דכבר נתבטל קודם פסח בששים ואינו חוזר וניעור מיהו בעל נפש יחמיר לעצמו לאפות קודם פסח כשיש מצומחים. ואם יראה לו שאין ששים כנגדו צריך לברור המצומחים ואינו מחויב לנקות כולם אלא לפחות מהם עד שיהו ששים כנגדם. ואם ליכא ס' כנגדם אפילו בדיעבד אסורים בהנאה [ואפילו אם ספק אם היה ס' נגד המצומחים ג"כ אסור] וצריך לבערם קודם הפסח ואם עבר עליהם הפסח ולא ביערם ימכרם לעכו"ם חוץ מדמי אסור שבו, ואם לא היה ס' נגד המצומחים י"א שמותר להוסיף עליהם עוד חטים כשרים כדי לבטלן בששים ולטחנן קודם פסח ורוב הפוסקים אסרין ומ"מ בשעת הדחק יש לסמוך על המקילין.

האם מותר ליקח חטים או קמח מן השוק? החטים שעושים בהם מצת מצוה טוב לשמרן שלא יפלו עליהם מים משעת קצירה אבל קודם קצירה שעדיין היו מחוברים אין לחוש אפילו שידעינן שירד עליהן גשמים, ואפילו מחובר עם נתייבשו לגמרי ואין צריך עוד לקרקע מקבל חימוץ אם ירדו עליהן גשמים וע"כ המנהג לקצור דגן של שמורה בעודן לחין קצת. ולפחות יזהר משעת טחינה ובשעת הדחק מותר ליקח קמח מן השוק ואפילו במקום שלותתין החטים. ובמקום שהמנהג לכבס את החטים ולהשהות אותם במים אסור ליקח קמח חטים מן השוק אפילו בשעת הדחק ואפילו לכל ימי הפסח אסור וכ"ש ליקח מהם למצת מצוה וי"א דאפילו לשהות אותם בבית אסור ואף אם עבר ושהה יש אוסרין ויש מתירים למכרם לעכו"ם לאחר פסח. וחטים מותר ליקח אפילו שלא בשעת הדחק אכן ליקח חטים מבעל הריחיים שלוקח מרות כל השנה בשכר טחינתו אסור אפי' בדיעבד דמכבסים אותם במים תחלה, ובמקום שטוחנין החטים בריחיים שטוחנין המלצ"ין אסור ליקח קמח מן השוק אפילו בשעת הדחק (ואפילו במקום שאין דרך לללות אותם מתחלה) וי"א דבשעת הדחק אף זה מותר דנתבטל קודם פסח (וצריך לרקד אותם שמא נשאר פירור של המל"ץ בתוכם) מ"מ הנכון בזה לאפות הכל קודם פסח, ואף דמדינא א"צ שימור לשם מצה רק למצות של לילות הראשונות אבל לשאר ימים די כשאין בהם חשש חמץ ישראל קרושים הם ונהגו לעשות שימור לשם מצה בכל המצות משעת טחינה ולפחות משעת לישה.

אימתי צריך להגעיל כלים לפסח ובמה צריך לזוהר? יש לזוהר מלהגעיל אפילו קודם שעה חמישית כלי הבשר וכלי חלב ביחד ואפילו בדיעבד אסור אא"כ אחד מהם אינו בן יומא או אפילו שניהם בני יומא אלא שיש ס' נגד כלי אחד מהם ואז יכול לעשות אחר הגעלה מכל אחד מה שיצצה בשר או חלב, וכ"ש כלי של איסור אף שמגעילה בעצמה יש לזוהר שלא יהיה בן יומא מעת שנשתמש בה האיסור או שיהיה במים ששים נגדו. וכ"ז בשאר ימות השנה ומשום איסור בשר וחלב או בערב פסח קודם שעה ה' משא"כ אח"כ צריך לזוהר בכל אחד שלא יהיה בן יומא או שיהיה ששים נגד כולם. וע"כ נהגו שלא להגעיל שום כלי בן יומא בין מבשר לחלב או מחמץ למצה ואפילו מגעילו לבדו וקודם שעה ה' ויש ס' משום גזירה שמא יגעיל כלי של איסור בפחות מששים. ואפילו שלחנות ישפסף יפה וישהה אחר השפשוף מעל"ע ויהיו מנובגיין יפה מן המים הצוננים ויזהר לשפוף עליהם בזריות ולא ע"י זריקה באויר ויזהר שישפוף עליהם מן הכלי שבישל בו המים אבל לא ישאוב עם כלי אחר מהקדרה אם מגעיל בלא אבן מלוכין אם לא ששוהה הכלי ששואב עמו תוך הקדרה עד שהמים מעלין רתיחה בקרה קטנה.

איזה מים כשרים להגעלה? אם נשתמש בו רק במי טבריה מגעילו בהן או בחמי האור. ואין מגעילין בשום משקה רק במים, וה"ה מים המעורבים באפר או מה שמרתיוחין הכלי ע"י שמרי יין או ווי"ץ שטיי"ן מעורב במים אין להגעיל בהן לכתחלה רק במים לבד מיהו בדיעבד מהני הגעלה בכל משקה ואם הוא קודם פסח יראה להגעילו פעם שני במים לבד אכן אם הגיע פסח מותר להשתמש לכתחלה בהגעלה זו. אם הגעיל הרבה כלים ביורה עד שמרוב פליטת הכלים נעשו המים כציר אין להגעיל עוד באותן המים ואפשר דאפילו בדיעבד לא מהני הגעלה זו ואפילו הגעיל בהן כלים שאינן בני יומא הדין כן.

היאך מגעילין כלי גדול? כלי גדול שאינו יכול להכניסו לתוך כלי אחר מחמת גדלו עושה שפה סביב לפיו כטיט ולא עליו ממש כדי שיתמלא הטיט ויגיעו המים בשפתו וממלאו מים ומרתיוחו או יקח אבן רותחת או לפיד אש וישליכנו לתוכו בעודו רותח, וכן הדין ביורה אחר שהכשירו בו כלים ורוצה להשתמש בו בפסח אבל בתחלה קודם שמכשיר הכלים ומכשיר היורה תחלה מן האיסור שבו אין צריך לעשות לו שפה. ובשאר כל ימות השנה כשרוצה להכשירו מאיסור עושה שפה מבצק. וכ"ז בכלי שאין דרך להכניסו לתוך כלי ראשון של חמץ רק שמשתמשין בתוכו ברותחין אבל כלי שתשמישו מבחוץ כגון קערה שכופין לפעמים על הקדרה או כלי ששואבין בה מהקדרה אין לה תקנה באופן זה וצריך להכניס כולה ליורה. וכלי שפיו צר שא"א לשפשופו בפנים או שיש לה קנים אסור בהגעלה.

איזה קמח כשר למצות בפסח? יוצאים ידי חובת מצה כליל ראשון של פסח בכל ה' מיני דגן והמנהג ליקח לכתחלה חטים ואם אין לו חטים יקח למצות מאחד מהד' מינים החשוב לו ביותר, אבל לא באורז ודוחן ושאר מיני קטניות, וגם אינם באים לידי חימוץ ומותר לעשות מהם תבשיל ואפילו לש אדם קמח אורז וכיוצא בו ברותחין וכסהו בבגדים עד שנפחה כמו בצק שהחמיץ מותר באכילה, ויש אוסרים ואפילו לבשל אורז וקטניות שלמות והמנהג באשכנז להחמיר ואין לשנות ואפילו באחרון של פסח ג"כ אין להקל בזה.

באיזה אופנים מותר לאכול קטניות בפסח? בשעת הדחק שאין לאדם מה לאכול מותר לבשל כל המינים חוץ מה' מיני דגן ומ"מ גם בכגון זה יקדים קטניות לאורז ודוחן ורעצקע שהם דומיין יותר לה' מינים [וה"ה לחולה אף שאין בו סכנה מותר לבשל לו אם צריך לזה] אלא דצריך לבדוק ולברור יפה יפה בדקדוק היטב שלא ימצאו בהם גרעינים מה' מיני דגן, ואפילו במקום שיש להתיר מ"מ יחלטנו לכתחלה ברותחין. ואין אוסרים בדיעבד אם נפלו תוך התבשיל ודוקא שיש עכ"פ רוב בהיתר ומ"מ אותן גרגרין שמוצאין צריך לזרוקן אם לא שאינו ניכר, וכן מותר להדליק בשמנים הנעשים מהם ואינן אוסרים אם נפלו לתוך התבשיל אפילו לתנו אותם מקודם במים, ואין צריך לדקדק לתלות הנר של שמן במקום רחוק מן השלחן

לזכר השערורי' שנתהווה איזה זמן מוכשר ביותר לקצור החטים לפסח מה דעת המ"ב בזה?
Sponsored By: DollarPhone
חובת הלימוד
הלבנת דיומא
כל הזכויות שמורות
אסור להעתיק מלי ידוע
© מהמחלקת המסלול

דפי ציונים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן תנב סעיף ב
עד סימן תנג סעיף ה

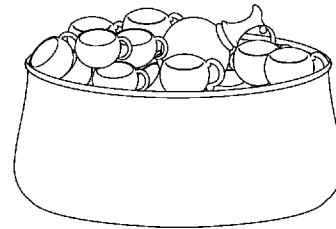
כ"ז אדר

■ מחזור שינה אחת ■

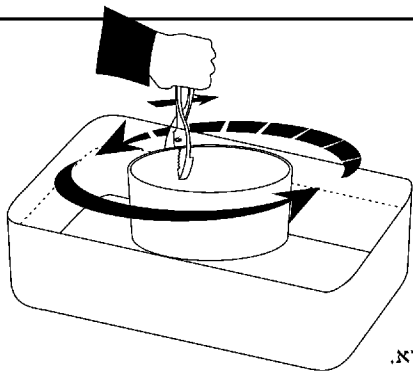
1800 466-7593

www.HilchusDiyoma.org

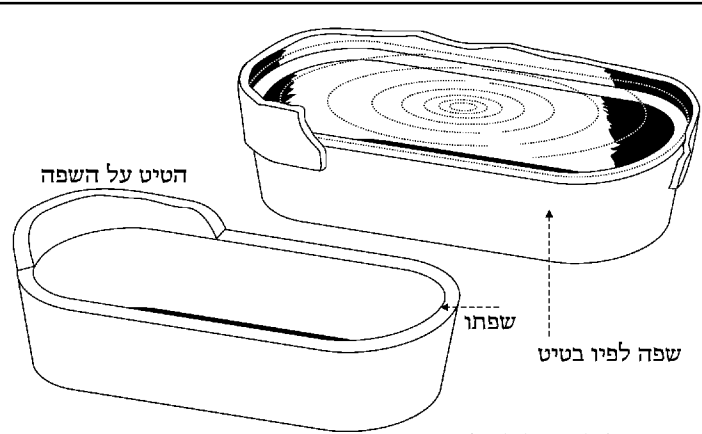
כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהגות המפעל

סימן תנ"ב - שו"ע סעיף ג'
לא יניח כלים הרבה לתוך כלי
ויגעילם יחד (אם נוגעים זה בזה).

שו"ע סעיף ד
אם מגעיל בצבת
יגלגל הכלי, דאם
לא כן במקום הצבת
לא סליק דיקולא דמיא.

הטיט על השפה

שפה לפיו בטיט

שו"ע סימן תנ"ב סעיף ו'
כלי גדול שאינו יכול להכניסו לתוך כלי אחר מחמת גודלו,
עושה שפה לפיו בטיט כדי שיתמלא היטב ויגיעו המים בשפתו,
וממלאו מים ומרתיחו;
מ"ב ס"ק ו'
ר"ל סביב לפיו ולא עליו ממש כי צריך שיהיה פי הכלי מגולה
כדי שיגיעו שם מי הרתיחה

מ"ב ס"ק ל"א
וכלי שפיו צר שאי אפשר
לשפשפו בפנים או שיש לה קנים
שקורין רערין אסור בהגעלה

מ"ב ס"ק ל"א
כלי שתשמישו מבחוץ כגון קערה שכופין לפעמים על הקדרה או כלי
ששואבין בה מהקדרה אין לה תקנה באופן זה דצד חיצון לא נגעל

לומד נכבד! - הננו בוח להבהיר שהציונים
אלו נעשו כפי הבנתנו בדברי המשנה
ברורה, - ואם דעת הלומד נוטה אחרת
ורואה איזה שגיאה בהציונים, - או שיש לו
איזה הארה או הערה, נא שיואיל בטובו
להודיענו מזה, ולזכות את הרבים,
הגהות אלו יתקבלו אך ורק ע"י הפעק"ס
אם ברעת הקורא שצריכין לעשות ציור על
איזה דבר במקום שלא עשינו ציור, נא
להודיענו גם מזה, ואם ביכלתו לשלוח גם
הציור שחושב שצריך להיות שם, - ואי"ה
במהדורא הבא יוצג על מקומו, ויוקף
לזכותו.

ציונים אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה
הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על
הלומד בשעת לימודו להבין דברי המשנה
ברורה, ולהלכה למעשה צריכין לעיין בפנים
המשנה ברורה,

בכל הכבוד, הנהלת המפעל

דיני זמן הגעלת הכלים - סימן תנ"ב - ח"ב

האופן / הדין	יעשה	הטעם	לא יעשה	הטעם
להגעיל כלי חמוץ אחר שעה שש או בפסח מדינא	מותר להגעיל אבל צריך להזהר בכל חומרות שנזכר במחבר (רמ"א א')	דבזמן איסורו חשוב ככלי אסור (מ"ב י"ג)	בפסח אינו דומה הגעלה אפילו יש ששים נגד הכלי - ולדין אפילו הכלי אינו בן יומו (רמ"א א' מ"ב י"ב)	שאז חמוץ במשהו וחוזר ובלוע - דק"ל להחמיר בפסח אף בנותן טעם לפגם (מ"ב י"ב)
להכשיר כלי חמוץ בפסח	מותר ע"י ליבון (רמ"א א')	שיוצא הבליעות ואינו חוזר ובלוע (רמ"א א')	הגעלה אינו מועיל (רמ"א א')	שחוזר ובלוע (רמ"א א')
להגעיל היורה שמגעיל בה הכלים אחרים	אם היורה בן יומו מאיסור - ונהגו להגעיל אותה קודם אפילו אינו בן יומו (שע"צ ט"ז)	שלא יאסרו הכלים מהיורה ע"י שיבלעו - מנהג	אם היורה אינו בן יומו	שטעמו לפגם ואינו אוסר
להגעיל כלי בשר וכלי חלב יחד מדינא	כשיש ששים במים נגד כלי אחד מהם או כשאחד אינו בן יומו (מ"ב י"ח)	דאן פליטתו נתבטל והוי כמאן דליתא - שהאינו בן יומא אינו אוסר שטעמו פגם (מ"ב י"ח)	למחבר יש להזהר כשאין ששים ולרמ"א ביו"ד אסור אפילו דיעבד (שו"ע ב' מ"ב י"ד)	דפליטת בשר וחלב מתערבין יחד ונבלעים בתוך הכלי ונאסרין (מ"ב ט"ז)
להגעיל כלי אסור מדינא	אם הכלי אינו בן יומו - או כשיש במים ששים נגד הכלי (מ"ב י"ט)	שאז טעמו פגם ואינו חשוב טעם - לבטל פליטתו (מ"ב י"ז)	אם הכלי בן יומו וגם אין ששים במים (מ"ב י"ט)	שטעמו אסור ואוסר המים וחוזר ונבלע פליטתו (מ"ב י"ט)
להגעיל כלי בשר וחלב יחד או כלי שאסור לפי המנהג	רק כשאינו בן יומו (קודם שעה חמישית ערב פסח) (רמ"א ב' י"ח)	שאז טעמו לפגם ואינו אוסר שאינו חשוב טעם (מ"ב י"ז)	כשהכלי בן יומו אפילו מבשר לחלב או מחמוץ למצה אפילו לבדו קודם שעה חמישית ויש ששים (מ"ב כ')	גזירה שמא יגעיל כלי של איסור בפחות מששים דאז לא מהני כשהכלי בן יומו (מ"ב כ')
הגעלת השלחנות	ישפשפם יפה קודם מעת לעת - ויהיו מנוגבין יפה מהמים הצוננים - וישפוך בזריות מהכלי שבישל בו המים (מ"ב כ')	שלא יהיו בני יומן - שמא יצטננו מהן הרותחיות - שתהיה השפיתה מכלי ראשון (מ"ב כ')	לא ישפך ע"י זריקה באויר - לא ישאב עם כלי אחר אם מגעיל בלי אבן מלובן ולא שוהה הכלי ששואב תוך הקיורה עד שמעלה רתיחה (מ"ב כ')	דזה לא חשוב עירוי - דזה מקרי כלי שני - דאז שפיר מקרי כלי ראשון (מ"ב כ')
לשנות ההשתמשות הכלי ע"י הגעלה מבשר לחלב או להיפך	כשכוונתו להוציא הבליעת החמוץ מותר לשנותו אח"כ (מ"ב י"ז)	כיון שלא כיוון בשביל להכשירו מבשר לחלב או להיפך (שע"צ כ')	המנהג שלא לשנות ע"י הגעלה מבשר לחלב או להפך (שע"צ ב')	-
להניח כלים הרבה לתוך כלי להגעילם יחד או להטבילן	אפילו צף ואינו נוגע בשולו צריך להשהות בתוך היורה - ומותר להטבילו יחד (מ"ב כ"א כ"ג)	עד שהמים מעלים רתיחה בכלי שרוצה להגעיל - דלענין טבילה אין הוצצין (מ"ב כ"א כ"ג)	לא יגעלם יחד אם נוגעים זה בזה (שו"ע ג')	דבמקום נגיעתם לא סליק הרתיחה (מ"ב כ"ב)
להגעיל צבצב או בשכבה או בסל מנוקב	אם מגעיל צבצב יפתח הצבת במקום בתוך הרתיחה ויאחו הכלי במקום אחר (מ"ב כ"ג)	כדי שיעלו הרתוחות על מקום אחיות הצבת (שע"צ כ"ג)	טוב יותר להגעיל בשכבה או בסל מנוקב (מ"ב כ"ג)	דאז אין לחוש שיחזור ויבלע כלל (שע"צ כ"ח)
להגעיל בחמי טבריה	אם נשתמש בו רק במי טבריה מגעילו בהן (רמ"א ה')	דכבלעו כך פלטו (רמ"א ה')	אפילו כלים שדינם ככלי שני (שו"ע ה')	שחמי טבריא אינו תולדות האור (שו"ע ה')
להגעיל במשקה אחרים שאינו מים או כשמערבין בהן...	בדיעבד מהני הגעלה בכל משקין (רמ"ה ה')	די"א דשאר משקין ג"כ מפליטין כמו מים (מ"ב כ"ז)	לכתחילה אין מגעילין בשום משקה רק במים (רמ"ה ה')	דאין טבעו להפליט הבלוע (מ"ב כ"ה)
עבר והגעיל בשאר משקה או כשמערבין בהן... להגעילו שנית	קודם פסח יראה להגעילו פעם שני במים לבד (מ"ב כ"ז)	דלכתחילה אין מגעילין בשאר משקין	אם הגיע פסח אין צריך להגעילו שנית (מ"ב כ"ז)	דאין מגעילין כלי חמוץ אפילו במים בפסח
הגעיל הרבה כלים עד שמרוב פליטת הכלים נעשו המים כצור	י"א דיש להקל בדיעבד אם הגעילו בו (שע"צ ל"ד)	כמו בשאר משקין או כשמערוב דבר במים	אין להגעיל עוד באותן מים ואפשר אפילו בדיעבד (רמ"א ה' מ"ב כ"ז)	דשוב אין כח במים להפליט הבלוע (מ"ב כ"ז)
להגעיל כלי גדול או היורה להכשירו לפסח	ממלך מים ומרתחה ועושה לה שפה לפיו או ישליך לתוכו אבן רותחת או לפיד אש (שו"ע ו')	שיעלו המים הרתיחה על שפתו שא"א שלא נתן פעם אחת ניצרות מחמוץ שנתבשל בו על שפתו מלמעלה (מ"ב ל"א)	כשמכשיר היורה קודם שמכשיר הכלים מן האוסר שבו אין צריך לעשות שפה - ולא יעשה השפה עליו ממש (מ"ב כ"ט ל')	כי צריך שיהיה פי הכלי מגולה שיגיעו שם מי הרתיחה (מ"ב ל')
להגעיל כלי שתשימו מבוהץ	צריך להכניס כל הכלי ליורה (מ"ב ל"א)	להכשיר גם הצד החיצון (מ"ב ל"א)	אין לה התקנה לעשותה שפה בטיט או ליקח אבן (מ"ב ל"א)	דצד החיצון לא נגעל (מ"ב ל"א)
להגעיל כלי שפיו צר או יש לו קנים (רעיון)	נזהגים לשטף הכלי במים קרים מיד אחר הגעלה (שו"ע ז')	שלא יחזר ויבלע ממים רותחין שעליהם שיש בהם פליטת החמוץ (מ"ב ל"ד)	אסור בהגעלה (מ"ב ל"א)	שא"א לשפשפו בפנים (מ"ב ל"א)
לשטוף הכלי אחר הגעלה	נזהגים לשטף הכלי במים קרים מיד אחר הגעלה (שו"ע ז')	שלא יחזר ויבלע ממים רותחין שעליהם שיש בהם פליטת החמוץ (מ"ב ל"ד)	בדיעבד אין לחוש אם לא שטף כלל (מ"ב ל"ד)	דהא אין מגעילין רק קודם זמן איסורו או אינו בן יומו או כשיש ששים במים נגדו (מ"ב ל"ד)

הטבלאות אלו הם בפרוש לא למסקן מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו ולחזור עליו בקצרה, ולהלכה למעשה צריכים לעיין בפנים המשנה ברורה, לומד נכבד! - הגנו זה להבהיר שהטבלאות אלו נעשו כפי הבנתנו בדברי המשנה ברורה, - ואם דעת הלומד נוטה אחרת ורואה איזה שגיאה בהטבלאות, - או שיש לו איזה הארה או הערה, נא שיואל בטובו להודיענו מזה, ולכות את הרבים, ואי"ה במהדורא הבא יתוקן כהלכתו. הגהות אלו יתקבלו ע"י הפעק"ס בכל הכבוד, הנהלת המפעל

